

§ 11 Miljøgodkendelse af minkproduktion

Lusigvej 16, 6430 Nordborg

*Meddelt:
25. november 2009
Sønderborg Kommune
Landbrugsafdelingen*

KOMMUNENS AFGØRELSE

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter ”*Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 11 stk. 3*”, på Lusigvej 16, 6430 Nordborg, til udvidelse af dyreholdet fra 3150 årstæver, 2 heste 300-500 kg, 1 pony under 300 kg, 1 ammeko under 400 kg, 1 kalv 0-6 måneder, samt 1 kvie 6-28 måneder i alt 73,6 DE. Der ønskes en udvidelse til 4918 årstæver, 2 heste 300-500 kg, 1 pony under 300 kg, 1 ammeko under 400 kg, 1 kalv 0-6 måneder, samt 1 kvie 6-28 måneder i alt 113,69 DE.

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af vilkårsafsnittet, fremkommet på baggrund af den miljøtekniske redegørelse.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige alle anlæg samt bedriftens samlede arealer.

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune
Landbrugsafdelingen
Natur og Miljø
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg

Sagsbehandler:	Susanne Bigum Mortensen
Sag nr.:	07/2151
KS:	HDPE
Arealdel:	Helle Dueholm Pedersen

KORT BESKRIVELSE AF DET ANSØGTE PROJEKT

Godkendelsen er udarbejdet på grundlag af virksomhedens ansøgning, skema nr. 7564, version 3, modtaget 13. maj 2008 samt supplerende oplysninger modtaget fra Oskar Lund.

Der er ansøgt om udvidelse af et eksisterende landbrug, beliggende Lusigvej 16, 6430 Nordborg. Det nuværende tilladte dyrehold er på 3150 årstæver, 2 heste 300-500 kg, 1 pony under 300 kg, 1 ammeko under 400 kg, 1 kalv 0-6 måneder, samt 1 kvie 6-28 måneder i alt 73,6 DE. Der ønskes en udvidelse til 4918 årstæver, 2 heste 300-500 kg, 1 pony under 300 kg, 1 ammeko under 400 kg, 1 kalv 0-6 måneder, samt 1 kvie 6-28 måneder i alt 113,69 DE.

Der vil blive nedrevet 3 eksisterende 2-rækkede minkhaller. Der opføres 2 nye minkhaller med 12 rækker minkbure samt en ny minkhal med 8 rækker bure. Ved de to 12-rækkede minkhaller etableres en ny fortank. Der etableres desuden en ny gyllebeholder på 2500 m³, se bilag 7. Byggeriet vil blive udført, så snart de nødvendige tilladelser foreligger.

Ejendommen er placeret i god afstand fra naboer, fælles vandindvindingsanlæg, enkelt vandindvindingsanlæg, vandløb, offentlig vej og naboskel.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af godkendelse, gennemført en nabohøring hos naboer fra den 15. august 2008 til den 8. september 2008. Høringen gav efterfølgende samlet kommentarer fra 5 naboer. Kommentarerne kan ses i bilag 13 og er behandlet i de relevante afsnit i godkendelsen.

Et udkast til godkendelsen har været i høring hos ejer/ansøger Oskar Lund og rådgiver Britt Bjerre Paulsen.

Afgørelsen er offentliggjort i Sønderborg Ugeavis 25. november 2009.

Fremover er der godkendelse til en produktion på 113,69 DE fordelt på 4918 årstæver, 2 heste 300-500 kg, 1 pony under 300 kg, 1 ammeko under 400 kg, 1 kalv 0-6 måneder, samt 1 kvie 6-28 måneder.

INDHOLDSFORTEGNELSE

BESKRIVELSE OG VURDERING AF EJENDOMMEN	6
1. IKKE-TEKNISK RESUMÉ	6
2. INDLEDNING	9
3. ANSØGER OG EJERFORHOLD	9
4. HUSDYRBRUGET	10
5. BELIGGENHED	10
5.1 GENERELLE AFSTANDE	10
5.2 PLANMÆSSIGE FORHOLD OG INDPASNING I LANDSKABET	13
5.3 KULTUR- OG FORTIDSMINDER	14
6. BYGNINGER	15
7. INDRETNING OG DRIFT	16
7.1 FODER OG OPBEVARING	17
7.2 RÅVARER OG HJÆLPESTOFFER.....	17
8. DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD	18
9. GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING	18
9.1 SAMLET GØDNINGSPRODUKTION OG -TYPE.....	18
9.2 GØDNINGSHÅNDTERING	19
10. FORURENING OG GENEPAVIRKNING	20
10.1 AMMONIAK	20
10.2 LUGT.....	20
10.3 LYS.....	21
10.4 STØJ OG VIBRATIONER	22
10.5 STØV	22
10.6 TIL- OG FRAKØRSEL.....	22
10.7 SKADEDYR.....	23
10.8 SPILDEVAND OG OVERFLADEVAND	24
10.10 SPRØJTEUDSTYR.....	25
10.11 PÅFYLDEPLADS.....	25
10.11 TANKANLÆG.....	25
11. AFFALD	25
12. RENERE TEKNOLOGI OG BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK, BAT	27
12.1 STALDINDRETNING:	27
12.2 VANDFORBRUG OG ENERGIFORBRUG:.....	28
12.3 OPBEVARING AF GØDNING:	28
12.4 AFHENTNING OG UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING:.....	28
12.5 FODRING:.....	28
13. EGENKONTROL	29
14. VIRKSOMHEDENS OPHØR	29
15. ALTERNATIVER	29
16. BESKRIVELSE OG VURDERING AF AREALERNE	30
VURDERING AF AREALER	30
16.1 UDBRINGNINGSAREALER OG LOKALISERING	30
16.2 UDBRINGNINGSAREALER	30
16.3 HARMONIAREAL	31
16.4 BEREGNINGER FOR AREALERNE - FOSFOR	31
16.5 NITRAT OG OVERFLADEVAND	31
16.6 NITRAT OG GRUNDEVAND	32

16.7 BESKYTTET NATUR.....	32
16.8 BESKYTTEDE STEN- OG JORDDIGER	33
16.10 VANDLØB	33
16.11 BORTLEDNING AF TAGVAND	33
16.11 BILAG IV ARTER	35
16.12 NATURA 2000	36
17. HØRING	37
18. KONKLUSION.....	39
19. VILKÅR FOR EJENDOMMEN.....	40
19.1 GENERELLE VILKÅR	40
19.2 HUSDYRHOLDET OG STALDANLÆG.....	40
19.3 FODER.....	41
19.4 RÅVARER OG HJÆLPSTOFFER.....	42
19.5 GØDNINGSPRODUKTION OG – HÅNDTERING.....	42
19.6 FLYDENDE HUSDYRGØDNING	42
19.7 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	43
19.8 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER	43
19.9 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER	44
19.10 LUGT FRA ANLÆG	44
19.11 FLUER OG SKADEDYR.....	44
19.12 SPILDEVAND.....	44
19.13 SPRØJTEUDSTYR	44
19.14 AFFALD	44
19.15 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD.....	45
19.16 OPHØR	45
20. VILKÅR FOR AREALERNE.....	45
21. KLAGE.....	46
22. KLAGEVEJLEDNING.....	47
BILAG	48
1: PLANMÆSSIGE FORHOLD	
2: BESKYTTET NATUR	
3: OVERFLADEVAND	
4: GRUNDEVAND	
5: NATUR 2000	
6: SITUATIONSPLAN	
7: AFLØBSPLAN	
8: INTERNE TRANSPORTVEJE	
9: MARKER OG GYLLETRANSPORTER	
10: INDRETNING AF NYE HALLER	
11: ÆNDRING AF BESKYTTET DIGE	
12: NABOHØRINGSSVAR	
13: HADERSLEV MUSEUM	
14: NATURPUNKTER	
15: BEREDSKABSPLAN	
16: LANDZONETILLADELSE	
17: DISPENSATION OPRENSNING AF VANDHULLER	
18: LOVGRUNDLAG	

BESKRIVELSE OG VURDERING AF EJENDOMMEN

1. IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Anlægget

Det bestående anlæg består af maskinhus, en fodersilo, 24 stk. 2 rækkede minkhaller, deraf ønsker ansøger at nedrive de tre ældste, en fortank, en gyllebeholder, gammel kostald, stald med heste og ammeko med kalve og stokerfyr, stuehus og et pelseri.

Der etableres 2 nye minkhaller med 12 rækker minkburer og støbte gange på i alt ca. 6880 m², samt en ny hal med 8 rækker minkburer og støbte gange. I alle tre haller etableres et automatisk udskrabningssystem. I forbindelse med de 2, 12 rækkede haller etableres en fortank. Derudover etableres ny gyllebeholder på 2500 m³. Fast bund i gangarealerne etableres for at sikre en tør og ren farm, se bilag 6.

Der er tale om driftmæssige ændringer og udvidelse af et bestående husdyrbrug. Derfor søges om miljøgodkendelse af ejendommens anlæg og bedriftens arealer.

Produktionen vil kunne overholde alle gældende krav til opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v.

Dyrehold og produktionstilladelser

Minkproduktionen ønskes udvidet fra 73,6 DE til 113,69 DE.

Der søges en fremtidig produktion på 4918 årstæver, 2 heste 300-500 kg, 1 hest under 300 kg, 1 ammeko under 400 kg, 1 kalv 0-6 måneder samt 1 kvie 6-28 måneder, i alt 113,69 DE. Der er på ansøgningstidspunktet tilladelse til 3150 årstæver 2 heste 300-500 kg, 1 hest under 300 kg, 1 ammeko under 400 kg, 1 kalv 0-6 måneder samt 1 kvie 6-28 måneder i alt 73,6 DE.

Gylle, gødning og håndtering

I de gamle haller udmuges der ugentlig manuelt. Minkene tildeles ad libitum halm. Halm under burene fjernes 3 gange årligt. Gødningen transporteres til fortank via rørsystem og pumpes herfra videre til gyllebeholder. Der er etableret sikring mod tilbageløb i gyllebeholderen.

I de gamle minkhaller er gyllerenderne er 32 cm og udmugningen foregår manuelt, 1 gang ugentligt.

I de nye minkhaller bliver der etableret automatisk udmugningssystem og 35 cm brede udmugningsrender. Udmugningsfrekvensen i disse haller bliver minimum dagligt. Der udmuges til rørsystem og videre til fortank. Fra fortanken ved de 2 nye stalde, pumpes gyllen til den nye gyllebeholder. De nye haller etableres med støbte gange.

Ammoniakreduktion

I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav til reduktion på 20% (beregningsgrundlag 01-2008 (3.10)) af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt. I det nye anlæg vil udmugning formodentlig foregå mere end 1 gang dagligt, da den automatiske udmugning kan sættes til at køre flere gange dagligt. Dette giver dog ikke ekstra i forhold til beregningerne for ammoniakreduktion.

Den samlede emission af ammoniak fra anlægget er 6854 kg N/ år og meremissionen i forbindelse med udvidelsen er 1848 kg N/år.

Naturområder

Der findes ingen § 7 arealer indenfor en afstand af 7 km, der er derfor ikke foretaget en ammoniakreduktions beregning på disse arealer. Den generelle ammoniakberegning viser, at produktionen lever op til ammoniakkravene, da den beregnede emission er 6854kg N/år, hvilket ifølge www.husdyrgodkendelse.dk opfylder kravet om 20 % reduktion på selve udvidelsen.

Udspretningsarealer

Til harmoniareal for den ansøgte areal skal bruges 81,20 ha hvoraf minimum 20,5 skal være ejet. Ansøger ejer 81,27 ha og opfylder dermed både krav til harmoniareal og ejerkravet.

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder, nitratfølsomme områder i forhold til overfladevand eller fosforsårbare områder jf. kortværket til husdyrloven.

Lugt

Den nye gyllebeholder opføres ca. 158 m sydøst for nærmeste nabobeboelse (Uglebjergvej 1). De to nye minkhaller opføres ca. 188 m nordvest for Lusigvej 18. Der er ca. 285 m fra nærmeste minkhal til samlet bebyggelse som udløses af Esperhøjvej 10 og ca. 1400 m til nærmeste byzone.

Ifølge beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk ligger produktionen så langt væk fra naboer, samlet bebyggelse og byzone, at der ikke skulle forekomme væsentlige lugtgener for beboerne.

På baggrund af IT-ansøgningsystemets beregninger på lugt, vil den planlagte udvidelse, med de nye lukkede haller og automatisk udmugning, ikke medføre overskridelse af de i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3*, fastlagte skæringskriterier.

Gødningen fjernes hurtigt og mindst 1 gang dagligt, hvilket er regnet med ind i ammoniakberegningen, men dette afspejles ikke i lugtregningen i www.husdyrgodkendelse.dk. Derudover føres gyllen i et lukket system til en overdækket gyllebeholder, hvorved der ikke vil være lugtgener fra rundskyld af gylle.

Vand og spildevand

Ejendommen er tilsluttet Broballe Vandværk. Der er ingen boringer på ejendommen, hverken til drikkevand eller markvand. Spildevand fra husholdningen ledes til septiktank og videre til Landgrøften. Tagvand ledes til regnvandssystemet, via et forsinkelsesbassin, der er udarbejdet i forbindelse med denne godkendelse, og videre til Langgrøften. Vand fra befæstede arealer ledes ligeledes til overfladevandssystem. Drænvand fra arealerne mellem minkhallerne ledes til overfladevandssystem. Der er indhentet udledningstilladelse til udledning af drænvandet i forbindelse med denne godkendelse.

Alternativet og ophør af produktionen

Ansøgningen beskriver dels de miljømæssige konsekvenser af produktionen, dels forskellen i miljøpåvirkningen mellem den ansøgte produktion og den produktion, der kan opretholdes, hvis der ikke meddeles tilladelse til produktionsændringen.

Ønsket om produktionsændringen er begrundet i behovet for tilpasning til strukturudviklingen i landbruget. Stigende priser på råvarer medfører et behov for yderligere rationalisering, herunder øget specialisering og en større produktion. Udvidelsen er dermed baseret på at bedriften fortsat skal være konkurrence dygtig, tidssvarende og fastholde beskæftigelsen.

Med miljøgodkendelsen vil det for ansøger være muligt at opnå større rationalisering i arbejdsgangen, hvilket vil medføre at det daglige arbejde udføres på den mest optimale

måde. Dette vil endvidere sikre at ansøger får større mulighed for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft, der kan være med til at aflaste ansøger i det daglige og sikre at ansøger opnår mere tid til driftsledelse.

Der har været overvejet forskellige alternative muligheder. Der har været overvejet alternative placeringer for de to 12rækkede minkhaller, i det der i 2006 blev søgt om en placering nordvest for eksisterende anlæg. Denne ansøgning er dog aldrig blevet behandlet pga. kommunalreformen og den nye husdyrlov. Derefter har der været overvejelser om at placere staldene i nord-sydgående retning. Men med den omtrent samme placering som det ansøgte. Denne placering i nord-sydgående retning har givet anledning til bekymring med hensyn til visuelle og lugtmæssige gener hos naboen Lusigvej 18. Med denne placering vil bygningerne være synlige i naboens udsigt mod vest. Den valgte placering af de nye bygninger kan passes ind bag den lille lund bag Lusigvej 16, og giver dermed ingen visuelle gener for naboen. Med hensyn til vindretning og evt. lugtgener vil denne placering også være fordelagtig.

Den ansøgte placering kræver at der etableres et hul i levende hegn/beskyttet sten og jorddige på ca. 10 m for at køre ind i begge ender af minkhallerne med traktor og vogn. Der i forbindelse med udarbejdelsen af denne godkendelse, meddelt dispensation til gennembrydning af diget. Se bilag 10 og 11.

Fast overdækning på den nye gyllebeholder er nødvendigt af hensyn til afstand til nabo. Den nye gyllebeholder vil blive overdækket med telt og afskærmet af beplantning, hvor der vælges en blanding af buske og træer som vokser hurtigt op og giver en visuel afskærmning af gyllebeholderen og teltoverdækningen. Omkostning ved et betonlåg har ansøger undersøgt, men dette er uforholdsmæssigt dyrt. Gyllebeholderen bliver gravet så langt ned som muligt i terrænet for, at teltet skal blive mindst mulig at se.

Ansøger har overvejet at placere gyllebeholderen på den anden side af markvejen, men af hensyn til de praktiske forhold omkring håndtering af gyllen, er det valgt at samle vaskeplads samt ny og gammel gyllebeholder, med en støbt læsseplads og køreunderlag af knust beton.

Ansøger har afholdt et nabomøde for at få input fra de nærmeste naboer. Her blev placering og orientering af de nye bygninger samt de visuelle forhold omkring den nye gyllebeholder drøftet, og de ideer der kom frem på mødet er til dels indarbejdet i ansøgningen. I forbindelse med nabohøringen foretaget den 15. august 2008 til den 8. september 2008, er der indkommet nabohørings svar fra 5 naboer. Nabohørings svaret kan ses i bilag 12 og er behandlet i afsnit 5.2, 10.1, 10.2 og 15.

2. INDLEDNING

Sønderborg kommune har modtaget ansøgning fra Oscar Lund om miljøgodkendelse af udvidelse og drift af husdyrproduktion på Lusigvej 16, 6430 Nordborg.

Husdyrproduktionen er på tidspunktet for modtagelse af ansøgningen, på 3150 minktæver, 2 heste 300-500 kg, 1 pony under 300 kg, 1 ammeko under 400 kg, 1 kalv 0-6 måneder, samt en kvie 6-28 måneder i alt 73, 6 DE.

Der ønskes en godkendelse til 4918 årstæver, 2 heste 300-500 kg, 1 pony under 300 kg, 1 ammeko under 400 kg, 1 kalv 0-6 måneder, samt 1 kvie 6-28 måneder i alt 113,69 DE.

Der ønskes opført 3 nye minkhaller, 2 haller med 12 rækker bure i hver og en hal med 8 rækker bure. Desuden opføres ny gyllebeholder på 2500 m³ med teltoverdækning.

Den miljøtekniske beskrivelse bygger på virksomhedens ansøgning og en række supplerende oplysninger, se 6-18.

Hvor det er fundet relevant, har Sønderborg Kommune vurderet på konsekvenserne af udvidelsen/ændringen, samt givet begrundelse for de opstillede vilkår.

3. ANSØGER OG EJERFORHOLD

Ansøgerens navn:	Oscar Lund
Adresse	Lusigvej 16, 6430 Nordborg
Telefon:	74451136/20536597
Virksomhedens navn:	Elkær
Adresse:	Lusigvej 16, 6430 Nordborg
Matrikel:	Broballe, Oksbøl 233, 255, 234, 231, 232, 235, 256, 3
CVR-nr.:	77424318
P-nr.:	1002520038
CHR-nr.:	49086
Kontaktperson:	Ansøger
Ejer af ejendommen:	Ansøger
Ejer af virksomheden:	Ansøger

4. HUSDYRBRUGET

Ejendommens årlige dyrehold/produktion udregnet efter de gældende regler for beregning af dyreenheder udgør før og efter byggeriet og udvidelsen:

Tabel 1: Dyreholdets størrelse

Art	Før udvidelse		Efter udvidelse	
	antal	DE	antal	DE
Minktæver	3150	71,59	4918	111,77
Heste 300-500 kg	2	0,69	2	0,69
Heste under 300 kg	1	0,2	1	0,2
Ammeko under 400 kg	1	0,43	1	0,43
Kalv 0-6 måneder	1	0,2	1	0,2
Kvie 6-28 måneder	1	0,38	1	0,38
I alt		73,49		113,67

Ansøger har ikke andre ejendomme med husdyrhold.

Det ansøgte kræver bygningsmæssige udvidelser. Der skal etableres to nye minkhaller, med hver 12 rækker bure og støbte gange i alt ca. 6880 m³. Derudover skal der etableres en 8 rækket minkhal, ligeledes med støbte gange. I alle de nye haller etableres automatisk skrubesystem, der vil køre minimum 1 gang dagligt.

Virksomheden er etableret 17/4 1984. Ansøger har overtaget ejendommen den 1. april 1985. Den planlagte ombygning og udvidelse igangsættes efter godkendelse og byggetilladelse er givet, samt finansiering er på plads.

Miljømyndighedens vurdering

For at kunne kontrollere om godkendelsens vilkår om maksimalt dyrehold overholdes - med hensyn til antal, vægt og sammensætning af dyr – stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal hvor registrering af ind og udgående dyr skal fremgå.

5. BELIGGENHED

5.1 Generelle afstande

Bilag 9 viser en oversigtsplan med angivelse af anlæggenes placering i forhold til omgivelserne. I tabellerne 2-5 er den generelle afstand samt afstandskravet for hhv. de nye 12 rækkede minkhaller, den 8 rækkede minkhal, den nye gyllebeholder og møddingsplads og vaskeplads listede.

Tabel 2: Generelle afstande til nye minkhaller - 12 rækkede

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone	Ca. 1400 m	Broballe/oksbøl plannr. 106B03	200 m
Sommerhusområde	Ca. 6000 m	Ved Pøl	200 m
Område i landzone til boligformål. Blandet bolig og erhverv eller til	Ca. 1400 m	Lokalplanlagt område ved Mjels Vig	200 m

offentlige formål			
Nabobeboelse	Ca. 186 m	Lusigvej 18	100 m
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>25 m	Ingen på ejendommen	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 1300 m	Broballe vandværk	50 m
Vandløb	Ca. 1200 m	Landgrøften (stik øst)	15 m
Dræn	< 15 m	Dræn langs markvejen	15 m
Søer	Ca. 100 m	I have	15 m
Offentlig vej	Ca. 200 m	Lusigvej	15 m
Privat fællesvej	> 15 m	Ingen indenfor afstandskrav	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	Ca. 800 m	Broballe bryghus	25 m
Beboelse på samme ejendom	Ca. 45 m	Stuehus Lusigvej 16	15 m
Naboskel	Ca. 120 m	Mod Øst	5 m

Tabel 3: *Generelle afstande for ny minkhal ved maskinhus- 8 rækker*

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone	Ca. 1400 m	Broballe/oksbøl plannr. 106B03	200 m
Sommerhusområde	Ca. 6000 m	Ved Pøl	200 m
Område i landzone til boligformål. Blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål	Ca. 1400 m	Lokalplanlagt område ved Mjels Vig	200 m
Nabobeboelse	Ca. 182 m	Lusigvej 18	100 m
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>25 m	Ingen på ejendommen	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 1265 m	Broballe vandværk	50 m
Vandløb	Ca. 1150 m	Landgrøften (stik øst)	15 m
Dræn	< 15 m	Dræn langs	15 m

		markvejen	
Søer	Ca. 120 m	I have	15 m
Offentlig vej	Ca. 180 m	Lusigvej	15 m
Privat fællesvej	> 15 m	Ingen indenfor afstandskrav	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	Ca. 750 m	Broballe bryghus	25 m
Beboelse på samme ejendom	Ca. 50 m	Stuehus Lusigvej 16	15 m
Naboskel	Ca. 130 m	Mod Øst	5 m

Table 4: *Generelle afstandskrav til ny gyllebeholder*

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone	Ca. 1400 m	Broballe/oksbøl plannr. 106B03	100 m
Sommerhusområde	Ca. 6000 m	Ved Pøl	100 m
Område i landzone til boligformål. Blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål	Ca. 1400 m	Lokalplanlagt område ved Mjels Vig	100 m
Nabobeboelse	Ca. 155 m	Uglebjergvej 1	50 m
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>25 m	Ingen på ejendommen	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 1450 m	Broballe vandværk	50 m
Vandløb	Ca. 1300 m	Landgrøften (stik øst)	15 m
Dræn	> 15 m	Dræn mod øst	15 m
Søer	Ca. 240 m	I have	15 m
Offentlig vej	Ca. 340 m	Lusigvej	15 m
Privat fællesvej	> 15 m	Ingen indenfor afstandskrav	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	Ca. 850 m	Broballe bryghus	25 m
Beboelse på samme ejendom	Ca. 170 m	Stuehus Lusigvej 16	15 m
Naboskel	Ca. 35 m	Mod vest	5 m

Table 5: *Generelle afstandskrav fra ny møddings og vaskeplads ved gyllebeholdere*

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>25 m	Ingen på ejendommen	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 1450 m	Broballe vandværk	50 m
Vandløb	Ca. 1250 m	Landgrøften (stik øst)	15 m
Dræn	< 15 m	Til gammel nord-sydgående dræn	15 m
Søer	Ca. 180 m	I have	15 m
Offentlig vej	Ca. 270 m	Lusigvej	15 m
Privat fællesvej	> 15 m	Ingen indenfor afstandskrav	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	Ca. 850 m	Broballe bryghus	25 m
Beboelse på samme ejendom	Ca. 110 m	Stuehus Lusigvej 16	15 m
Naboskel	Ca. 120 m	Mod Øst	5 m

Ejendommens eksisterende bygninger ligger i landzone. Den nærmeste byzone er Oksbøl by beliggende ca. 1400 m væk. De nye stalde kommer til at ligge i landzone. Afstanden fra de nye stalde til den nærmeste beboelse uden landbrugspligt i landzonen bliver ca. 182-186 m, mens afstanden til samlet bebyggelse bliver 285 m.

Der er ikke andre husdyrbrug over 75 DE indenfor 300 m.

Miljømyndighedens vurdering

Ejendommen overholder alle afstandskrav i ”lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug”, undtaget er kravet om 15 meter til nærmeste dræn. Nærmeste dræn er beliggende tværs under minkhallerne, løbende fra nordøst mod sydvest. Overfladevand ledes fra dræn til Landgrøften. For at undgå tilførsel af miljøfremmede stoffer til vandmiljøet, stilles der vilkår til, at der indhentes udledningstilladelse fra Sønderborg Kommune.

Udledningstilladelsen er givet af Sønderborg kommune og vilkårene er nærmere beskrevet i udledningstilladelsen som meddles 25.11.2009 fra sønderborg kommunens afdeling for Vand og jord.

5.2 Planmæssige forhold og Indpasning i landskabet

Ifølge regionplanen for Sønderjyllands Amt 2005-2016 ligger ejendommen og dens jorder i områder med særlige drikkevandsinteresser og det er et indsatsområde for grundvand. Jorderne afvander til Mjels sø og overfladevandet via dræn til Landgrøften, se desuden arealdelen af godkendelsen.

Ifølge Kommuneplan 2005 – 2017 for Sønderborg Kommune ligger virksomheden i landzone.

Ifølge Spildevandsplan 2000/2011 for Nordborg Kommune, er området separatkloakeret. Proces- og sanitært spildevand afledes til septiktank og videre ud i Landgrøften og regnvand samt tagvand afledes ligeledes til Landgrøften

Ejendommen forsynes med vand fra Broballe Vandforsyning.

Med hensyn til beskyttede naturtyper, henvises til beskrivelsen af arealer i afsnit 15.

Ejendommen er beliggende indenfor *Værdifulde landskaber*, men ikke indenfor *Værdifulde kystlandskaber*. Ejendommen er beliggende i *Uforstyrrede landskaber*. Ejendommen er ikke beliggende i *Værdifulde kystlandskaber* eller *Bevaringsværdige landsbyer* og heller ikke indenfor *Kirkeomgivelser* eller *Kirkebeskyttelseslinjen*. Ejendommen er beliggende indenfor *Kystnærhedszonen*, ej heller indenfor *Klitfredningslinjen*. Ejendommen er ikke beliggende indenfor *Skovrejsningområde*, eller *Fredede arealer*, men ligger indenfor *Skovbyggelinjen*. Der er desuden ingen *udpegede Turistmål*, *Fritidsområde*, *Sommerhusudpegninger*, *Arealer til feriefritidsformål*, *Vandreruter* eller *Cykelstier* i nærheden af ejendommen. Syd for ejendomme ligger et *beskyttet jord og stendige*, hvor der i forbindelse med godkendelsen, er søgt om dispensation til gennembrydning, se bilag 10 og 12.

Til ejendommen hører et skovareal der er beliggende i Lusig Skov, dette skov ligger indenfor udpegningen *Naturområder*. Der er ingen andre områder indenfor *Naturområder*. Et skovområde ligger desuden indenfor *Strandbeskyttelseslinje*, der sker ingen ændring i anvendelsen af dette areal.

To af ejendommens arealer ligger indenfor områder hvor *Skovtilplantninger* er uønsket pga. geologi. Ligeledes to arealer ligger indenfor *Sø- og åbeskyttelseslinjen*.

To af ejendommens arealer ligger indenfor Klasse IV – ingen risiko for okkerudledning, samt øvrige lavbundsarealer og VMP II lavbundsarealer. Der er ingen arealer i Klasse III – lav risiko for okkerudledning. Der er heller ikke andre arealer indenfor okkerudpegning.

Det nærmeste § 3 beskyttede naturareal er beliggende ca. 100 m øst for de nye minkhaller. I haven på ejendommen er registreret en sø samt et fejlregistreret vandhul, der er en blodbøg. Ca. 530 m sydvest for anlægget er der yderligere 2 søer på ejendommen. Ca. 1000 m øst for ejendommen er der en mose, der står i forbindelse med vandløbet Landgrøften. To af ejendommens arealer grænser op til denne mose.

Miljømyndighedens vurdering

Ejendommens beliggenhed indenfor *Værdifulde landskaber*, *Uforstyrrede landskaber* og *Skovbyggelinjen* vurderes ikke til at påvirke de landskabelige værdier i området, da det nye byggeri, opføres i forbindelse med eksisterende bygninger. På arealet hvor den nye bygning opføres, er der en bakke. Den nye stald med 12 rækker vil blive gravet ind i bakken – så stalden kommer til at ligge forholdsvist lavt i landskabet.

Da der ikke sker ændringer i anvendelse af de ovennævnte naturområder, vurderer miljømyndigheden at kvaliteten og størrelsen af områderne ikke forringes ved udvidelsen. Der stilles vilkår til at de nye bygninger opføres i overensstemmelse med indsendte tegninger og at det levende hegn omkring anlægget vedligeholdes, således anlægget bliver mindst synlig for omkringboende. Hvor det er fundet relevant er der stillet vilkår til bræmmer. Se arealvurderingen.

5.3 Kultur- og fortidsminder

I forbindelse med udarbejdelsen af denne godkendelse har Museum Sønderjylland foretaget udgravninger af byggefeltet og udtaget materiale i form af lerskår, der kan dateres tilbage til jernalderen, se bilag 13.

Højningen i byggefeltets sydvestlige hjørne er undersøgt og den gravhøj der skulle have ligget på matriklen er at betragte som ikke eksisterende. Der er ikke andre fortidsminder på ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer at da der ikke findes andre fortidsminder på ejendommen, stilles der ikke yderligere vilkår hertil.

6. BYGNINGER

Ejendommens bebyggede erhvervsareal er på ansøgningstidspunktet ifølge BBR opgjort til 3550 m².

Bilag 6 viser en skitse over den samlede virksomhed. Oplysninger om bygningernes grundplan, bygningshøjde, taghældninger, bygningsmaterialer og farver, afskærmende beplantning, bebyggelsens fremtidige anvendelse, belyningsforhold m.v. fremgår af tabel 6.

Tabel 6: Bygningsanvendelse og beskrivelse

Bygning nr. og beskrivelse	Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer	Tag materialer	Anvendelse
1-3 2-rækket minkahal	3*4,2*50=517 m ²	2,5 m	23°	Træplader i svensk rød Træspær	Grå eternit	Minkavl
Hal 1-3 udgår til fordel for nr. 36 ny 8-rækket minkahal	1*18,95*40,8=773 m ²	5,14 m	15°	Perforerede stålplader i svensk rød	Grå eternit og mange ovenlys plader	Minkavl
4-11 2-rækket minkahal	8*4,2*41= 1378 m ²	2,5 m	23°	Træplader i svensk rød Træspær	Grå eternit	Minkavl
12-24 2-rækket minkahal	13*4,2*49=2675 m ²	2,5 m	23°	Træplader i svensk rød Træspær	Grå eternit	Minkavl
25 maskinhus	17*37=629 m ²	6 m		Svenskrøde og grønne stålplader	Grå eternit	Maskinhus
26 gammel kostald	250 m ²	7 m	50°	Hvidkalkede mure	Grå eternit	Anvendes ikke
27 stald	250 m ²	7 m	45°	Hvidkalkede mure	Rød tegl	Opstaldning af heste og ammekvæg
28 stuehus	9*22=198 m ²	7 m	45°	Hvidkalkede mure	Rød tegl	Beboelse
29 pelseri	130 m ²	5 m	45°	Hvidkalkede mure	Rød tegl	Pelsning af mink
30 Gyllebeholder	1810 m ²	2 m		Beton		Opb. Af gylle
31 Ny gyllebeholder	1500 m ²	2 m +4,3 m overdækning		Beton	Telt	Opb. Af gylle
32-33 Nye 12-rækkede minkhaller	2*27,9*123,3=6880 m ²	6,55 m	15°	Perforerede stålplader i svensk rød	Grå eternit og mange ovenlysplader	Minkavl
34 ny møddingplads og vaskeplads	350 m ²			Beton		Opb. Af dybstrøelse og vask af fodervogn

						m.m.
35 Ny påfyldningsplads	600m ²			Knust beton og beton		læsseplads og gyllekørsel

Den tekniske indretning af nye bygninger, fremgår af bilag 10. I forbindelse med udvidelsen vil tung trafik (daka, gylle, fodertransporter mv.) fremover køre ad Espehøjvej i stedet for Lusigvej. Dagrenovation og afhentning af skind vil dog stadig foregå via Lusigvej. Enkelte transportere med gylle vil fortsat ske ad Lusigvej, dette begrænses mest muligt og tilrettelægges uden for "badesæsonen" Enkelte transportere med husdyrgødning foregår gennem beboet område, men trafikken øges ikke i forhold til nuværende trafik, da der indtil nu har været tilført gylle til ejendommens marker fra svineproducenter andre steder på Nordals.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at ved at lede tung trafik af Espehøjvej så transport ad Lusigvej undgås, vil gener for naboer begrænses. Ligeledes vil naboernes ønske om begrænsning af tung trafik på Lusigvej tilgodeses, se bilag 12. De nye minkhaller skal opføres som beskrevet i ansøgningen. Der skal etableres faste gange for at undgå tilførsel af miljøfremmede stoffer til vandmiljøet og undergrunden. Der stilles vilkår til at tung trafik fremover skal foregå via Espehøjvej. Miljømyndigheden vurderer at transportere til og fra ejendommen, ved opfyldelse af ovenstående vilkår, ikke vil påvirke naboer og omboende væsentligt. Da både gylletank og de nye minkhaller opføres i tilknytning til anlægget, finder Miljømyndigheden ikke grund til at stille yderligere vilkår til byggeriet.

7. INDRETNING OG DRIFT

Landbruget drives som et konventionelt landbrug med husdyrproduktion. Produktion af mink og dyreholdets sammensætning kan ses i tabel 7.

Tabel 7. Bygningsindretning, stipladser og ventilation

Nr.	Bygninger	Staldsystem, type	Udmugnings-system	Antal Stipladser før/efter	Ventilation
1-24	Minkhaller (Nr. 1-3 sløjfes)	2- rækket bure	Gødningsrender ml. 32 og 35 cm tømmes 1 gang ugentligt	3150/2158	Naturlig
32	Ny minkhal	12 rækker bure	Gødningsrender 35 cm automatisk udmugning min. 1 gang daglig	0/1245	Naturlig
33	Ny minkhal	12 rækker bure	Gødningsrender 35 cm automatisk udmugning min. 1 gang dagligt	0/1245	Naturlig
36	Ny minkhal	8 rækker bure	Gødningsrender 35 cm automatisk udmugning min. 1 gang dagligt	0/270	Naturlig
27	Heste og kostald				Ingen

7.1 Foder og opbevaring

Foderet leveres fra Sole minkfoder A/S. Ansøger har ikke direkte indflydelse på mængden af protein og fosfor. Proteinindholdet i % af OE i uge 30-47 ligger på 32 %. Fodermængde pr. årstæve er ca. 205 kg. Foderet opbevares på nuværende tidspunkt i en fodersilo ved maskinhuset, men denne silo flyttes til de nye minkhaller når disse er bygget.

Branchen arbejder på at sænke proteinindholdet i foderet og dermed reducere kvælstof i både husdyrgødningen og ammoniakfordampningen. Der tilføres halm ad libitum til alle bure. Med hensyn til hvorvidt fodertiltagene anvendes som BAT, se afsnit 11.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg kommune vurderer at opbevaring af foder foregår på en måde så der er minimail risiko for spild. Den ovennævnte fodermængde samt indholdet af protein i de pågældende uger, lever op til de niveauer der fremgår af branchens anbefalinger. Sønderborg Kommune stiller vilkår til at proteinindholdet i % af OE i uge 30-47 ligger på 32 %.

7.2 Råvarer og hjælpestoffer

I forbindelse med driften af ejendommen og den beskrevne husdyrproduktion før og efter udvidelsen, er der skønnet at være et forbrug af råvarer og hjælpestoffer som angivet i tabel 8.

Tabel 8: Forbrug af råvarer og hjælpestoffer

Råvare	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
El til produktionen	35-42.000 kWh	45-52.000 kWh
Fyringsolie til produktionen (frostsikring af drikkevand)	0 l	Ca. 1000 l
Dieselolie til produktionen	2500-3000 l	3000-3700 l
Piller til opvarmning	18 tons	18 tons
Vandforbrug, drikkevand i produktionen	1800 m ³	2800 m ³
Vandforbrug til vask af stalde	50 m ³	85 m ³
Handelsgødning (flydende)	20-25 tons	10-15 tons
Vask af maskiner	20 m ³	30 m ³
Sprøjtning	48 m ³	48 m ³
Vandforbrug beboelse	180 m ³	180 m ³
Markvanding	0 l	0 l

For at spare på vandet er der etableret drikkepipler i måske 3 eller 4 i burene, hvorved spild af drikkevand minimeres. Alle vandventiler på farmen kontrolleres dagligt og repareres med det samme ved behov. Drikkevandssystemet drives og vedligeholdes således at unødvendigt spild undgås i videst muligt omfang.

Derudover anvendes der vand til rengøring af fodersilo og årlig rengøring af farmen. Frostsikring af drikkevand til de 2 nye haller opvarmes med oliefyr i stedet for el, som er tilfældet i de eksisterende anlæg. Anslået mængde fyringsolie til den ansøgte drift er ca. 1000 l om året, afhængig af ude temperaturen i vinter månederne.

Miljømyndighedens vurdering

Miljømyndigheden vurderer at de vandbesparende foranstaltninger lever op til BAT, se afsnit 11 for yderligere redegørelse for BAT.

Der stilles vilkår til vand og El-forbruget registreres i driftsjournal. Da vandforbruget og el- og olie forbruget er det eneste, der ændres i forhold til det eksisterende, stilles der ikke yderligere vilkår til ovenstående.

8. DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

Gyllevognen fyldes med et sugetårn for at minimere risikoen for spild. Desuden etableres en støbt påfyldningsplads, hvor eventuelt spild kan opsamles. Olie og kemikalier opbevares på fast bund i maskinhus, kemikalier desuden i et aflåst skab.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal forholde sig i forhold til brand, overløb af gylle, kemikalie og oliespild samt strømsvigt. Beredskabsplanen vil blive holdt ajour og nem at finde for medarbejdere.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at der kan være en vis risiko for driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering og transport af gylle, samt håndtering af olie og bekæmpelsesmidler. Der stilles derfor vilkår til at al påfyldning af husdyrgødning og bekæmpelsesmidler skal forgå på den støbte påfyldningsplads ved gyllebeholderen, som fremgår af bilag 6. Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Det er vigtigt, at beredskabet straks tilkaldes ved uheld, der medfører forurening, og at miljømyndigheden orienteres efterfølgende. Det er dog stadig virksomhedens pligt at forebygge og afværge driftsforstyrrelser og uheld – ligesom det er virksomhedens pligt at genoprette den hidtidige tilstand (jf. miljøbeskyttelseslovens § 71). Med ovenstående vilkår og den udarbejdede beredskabsplan i bilag 15, vurderer Sønderborg Kommune, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår til dette.

9. GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

9.1 Samlet gødningsproduktion og -type

Der er indsendt en kapacitetserklæring i forbindelse med ansøgningen. Den beregnede gødningsmængde (inklusive rengøringsvand, drikkevandsspild og regnvand) er i alt 2833,42 m³ pr. år. Se tabel 9.

Tabel 9: Gødningstyper og -mængder

Gødningstype	Før udvidelsen		Efter udvidelsen	
	Flydende gødning [m ³]	Fast gødning [m ³]	Flydende gødning [m ³]	Fast gødning [m ³]
Gylle inkl. Overfladevand	1701		2655,72	
Fast gødning mink		315		491,80
Fast gødning heste og køer		34,17		34,17
Overfladevand	450,5		177,70	

Der modtages ikke gødning eller slam fra andre efter udvidelsen.

Der fra føres ikke gødning fra ejendommen.

9.2 Gødningshåndtering

Den tilstrækkelige opbevaringskapacitet opgøres til 2125,1 m³. Opbevaringsanlæggene fremgår af tabel 10.

Tabel 10: Opbevaringsanlæg

Opbevaringsanlæg	Opførelse [år]	Før udvidelse		Efter udvidelse	
		Flydende rumfang [m ³]	Fast areal [m ²]	Flydende rumfang [m ³]	Fast areal [m ²]
Eksisterende gyllebeholder	2000	1810 m ³		1810 m ³	
Ny gyllebeholder	2009/2010			2500	
Eksisterende forbeholder	2000/2010	9		9	
Ny pumpebrønd	2009/2010				
Møddingsplads	2009/2010				400
Markstak (ikke fast areal)			400		
I alt		1819		4319	

Ved produktion af 2833,42 m³ gylle pr. år opgøres kapaciteten til 18,3 måneder.

Der etableres fast overdækning af den nye gyllebeholder for at leve op til BAT for bedst tilgængelig teknik på opbevaringslagere. På den gamle beholder består flydelaget af snittet halm.

Gødningen transporteres til fortank via rørsystem og pumpes videre til gyllebeholder. Der er etableret sikring mod tilbageløb af gylle i gyllebeholderen. I de nye haller vil der blive etableret automatisk udmugningssystem, der kører minimum en gang dagligt. Her udmuges ligeledes via rørsystemer til fortank og videre til den nye gyllebeholder. Udmugningen forgår ugentligt og manuelt i de eksisterende staldbygninger.

Den faste gødning fra minkene opbevares på møddingspladsen. Dybstrøelsen fra køer og heste vil ligeledes blive opbevaret på møddingspladsen, der etableres ved gyllebeholderne se, bilag 6.

Gyllen udbringes af maskinstation primært i marts, april og maj. Der benyttes slæbeslanger til udbringningen, gyllevognen fyldes med sugetårn.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre mod spild af gylle eller uheld med gylle, stilles der vilkår til at håndtering af gylle skal foregå under opsyn og på en måde, som medfører mindst mulig gene for omgivelserne. For at mindske risikoen for forurening og sikre der til enhver tid er tilstrækkelig opbevaringskapacitet stilles der vilkår til opbevaringskapacitet.

Ansøger har redegjort for bedst tilgængelig opbevaringsteknik. Miljømyndigheden vurderer at gyllebeholdere som udgangspunkt, sikrer en god og sikker opbevaring af gyllen. Med et veletableret flydelag sikres en god næringsstofudnyttelse og tilstrækkelig begrænsning af lugtgener. Det vurderes at med 18 måneders opbevaringskapacitet, sikres der en god bufferkapacitet for ejendommen. På dette grundlag vurderer Miljømyndigheden at der er anvendt BAT i fornødent omfang, til opbevaring af husdyrgødning. Yderligere er udbringning med slæbeslanger, at betragte som BAT på udbringningsteknik.

Der stilles vilkår til at der etableres en påfyldningsplads. Denne skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning, umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.

Sønderborg Kommune gør opmærksom på at det ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 10, stk. 2.* skal møddingspladsen, i perioder hvor der ikke er daglig tilførsel af mæg, være dækket til med dug eller presenning.

10. FORURENING OG GENEPÅVIRKNING

10.1 Ammoniak

I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav til reduktion på 20% (beregningsgrundlag 01-2008 (3.10)) af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt.

Reduktionen af ammoniaktabet opnås med:

- Daglig udmugning i det nye anlæg
- Ugentlig udmugning i det eksisterende anlæg
- Gødningsrender med 35 cm rendebredde i det nye anlæg
- Mere end 32 cm rendebredde i det eksisterende anlæg
- Fast overdækning af den nye gyllebeholder
- Proteinindhold på max. 32% af OE i kalenderuge 30-47 – begge uger inklusive.

I det nye anlæg vil udmugning formodentlig foregå mere end 1 gang dagligt, da den automatiske udmugning kan sættes til at køre flere gange dagligt. Dette giver dog ikke ekstra reduktion i forhold til beregningerne for ammoniak, selvom det vil give en faktisk reduktion af ammoniakfordampningen.

Den samlede emission af ammoniak fra anlægget er beregnet til 6854 kg N/ år og meremissionen i forbindelse med udvidelsen er 1848 kg N/år.

Miljømyndighedens vurdering

Vurderingen af ammoniakemissionens påvirkning af § 3 natur, § 7 natur, Natura 2000 og bilag IV arter fremgår af de enkelte afsnit.

Der stilles vilkår om, at der skal etableres fast overdækning på den nye gyllebeholder, da der er mindre end 300 meter til nærmeste nabo og gyllebeholderen indgår i som virkemiddel til reduktion af ammoniak i henhold til husdyrlovens regler om 20 % reduktion på ansøgninger indsendt i 2008.

Rendebredden er en del af virkemidlerne til reduktion af ammoniak. Der stilles derfor vilkår om, at render under burene skal være 35 cm eller derover i det nye anlæg og 32 cm eller derover i det eksisterende anlæg.

Udmugningshyppigheden er en del af virkemidlerne til reduktion af ammoniak. Der stilles derfor vilkår om, at udmugning i det nye anlæg skal ske dagligt, og udmugning i det eksisterende anlæg skal ske mindst en gang ugentligt.

Der stilles desuden vilkår om, at maksimalt 32 % af den omsættelige energi (OE), i foderet må komme fra protein i kalenderugerne 30-47 – begge uger inklusive. Indholdet i foderet skal dokumenteres med foderplaner fra producenten af minkfoder, hvor den planlagte mængde protein i procent af den omsættelige energi fremgår. Foderplanen og indlægsseddel skal opbevares på ejendommen 5 år og fremvises til miljømyndigheden på forlangende.

10.2 Lugt

Den væsentligste lugtforureningskilde er dyrene i staldene. Gyllen udmuges i de eksisterende stalde en gang ugentlig. I de nye stalde vil der blive etableret automatisk skrubesystem, således gylle bliver udmuget minimum en gang dagligt. Fra gyllebeholderne kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle, ligesom der i de perioder vil være lugtgener fra gyllevogne og fra de marker, hvorpå der er udbragt

gylle. Gyllen udbringes med slæbeslanger. Det oplyses, at der ikke udbringes gylle i weekender samt helligdage, samt hvis ansøger er bekendt med at der er fx fester i lokalområdet. Ansøger prøver så vidt muligt at advisere naboer telefonisk, om hvornår der påtænkes udbringning af gylle.

Ansøger har beregnet lugtemissionen fra husdyrbrugets anlæg på baggrund af det maksimale dyrehold på stald samtidig. Lugtgeneafstanden er beregnet efter den nye 2006-lugtvejledning.

Staldens/Anlæggets afstand til:

- Byzone/sommerhusområde eller landzone udlagt til boligformål m.v. er 1400 m.
- Samlet bebyggelse i landzone er 285 m.
- Enkeltboliger er 186 m.

Den beregnede geneafstand efter udvidelsen til byzone/sommerhusområde er på ca. 339 m. Til samlet bebyggelse ca. 243 m og til enkelt bolig ca. 126 m. Der er en nabobeboelse uden landbrugspligt, Lusigvej 18, beliggende sydøst for ejendommen, der er ca. 186 m til ejendommen. Afstandskravene er således overholdt.

Miljømyndighedens vurdering:

I forbindelse med udarbejdelsen af denne godkendelse, har ansøger været i dialog med naboerne. Der er i forbindelse med Kommunens nabohøring indkommet svar fra 5 naboer, se bilag 12. Naboernes primære bekymring var lugt fra staldene og gyllebeholder. Ansøger har efter dialog med naboer, fundet en placering så naboernes gener fra lugt begrænses. Det er kommunens opfattelse, at der ved udstrækning er taget hensyn til omkringboende, med hensyn til placering af anlægget.

Til begrænsning af lugtgener stilles der vilkår til opbevaringsanlæggenes indretning, således at den nye gyllebeholder overdækkes med telt. Der stilles endvidere vilkår til at udbringning af husdyrgødning og omrøring ikke må ske i weekender og på søn- og helligdage.

Idet der bygges nye minkhaller, hvor tæverne går om vinteren, vil det eksisterende anlæg kun være i brug i perioden fra 15. april hvor der indtil 1. juni, udelukkende vil gå drægtige tæver i en lille del af det "gamle" anlæg. Fra 1. juni vil hele det "gamle" anlæg tages i brug, indtil pelsningen, ultimo december. Derefter gøres de eksisterende bygninger rene, og der er derfor ingen lugt herfra i hele foråret, indtil bygningerne tages i brug omkring 15. april.

På baggrund af IT-ansøgningssystemets beregninger på lugt, vil den planlagte udvidelse, med de nye lukkede haller og automatisk udmugning, ikke medføre overskridelse af de i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3*, fastlagte afskæringskriterier.

Den aktuelle afstand til Byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er ifølge beregninger i www.husdyrgodkendelse.dk, større end den beregnede lugtgeneafstand. Det er derfor Sønderborg Kommunes vurdering at udvidelsen, med de vilkår, der er stillet, ikke medfører væsentlige lugtgener for de omkringboende.

10.3 Lys

Der er ingen kunstig belysning på anlægget på nær en udendørs belysning på maskinhuset. Denne belysning er monteret med bevægelses censor. Grunden til at der ikke er yderligere belysning er, at minkenes brunstcyklus kan forstyrres af kunstigt lys.

Miljømyndighedens vurdering:

Da der ikke er væsentlig belysning fra anlægget, vurderes det ikke at være relevant at stille vilkår omkring belysning.

10.4 Støj og vibrationer

Der forventes støj fra pelseriet (kompressor), afhentning af døde dyr, lastbiler m.m. Driftsperioder for de enkelte støjkluder fremgår af tabel 11.

Tabel 11: De årlige og daglige driftsperioder under normale forhold

Støjkilde	Placering	Driftstid
Gylleomrøring	Traktor til gylleudkørsel	Marts, april og maj måned
Gylleudkørsel	På egne arelaer	Marts, april og maj måned
Kompressor i pelseri	Forrum i pelseri	November til marts ca. 75-100 timer
Lastbiler m.v.		Hver dag

Kørsel med lastbil, forekommer ved afhentning og levering af foder, gødning, pelse, kroppe og fedt. Der er daglig brug af fodervogn.

Forrummet, hvor kompressoren er placeret, er isoleret, hvilket reducerer støjgenerne fra den. Kompressoren vil desuden blive udskiftet med en mere støjsvag udgave. Der er ikke foretaget særlige tiltag for at dæmpe støjkluder. Ansøger har ikke skønnet dette nødvendigt pga. af arten af støjkluder og anlæggets placering i forhold til naboer.

Miljømyndighedens vurdering

Der vurderes ikke at være behov for specifikke vilkår for støjbegrænsning. Der fastsættes de generelle støjgrænser for virksomheden i overensstemmelse med vejledning fra *Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984*. I tilfælde af, at det på et senere tidspunkt findes nødvendigt (fx pga. klager), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjvilkår kan overholdes.

10.5 Støv

Ansøger vurderer, at støvproblemerne er minimale, da minkfoder ikke støver. Der anvendes halm til redemateriale.

Der kan forventes en begrænset støvmængde i forbindelse med høsten. Men der forventes heller ikke her, at det vil give gener for omkringboende.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår om, at stalde, anlæg, udenomsarealer m.v. skal vedligeholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal. Støvgener fra færdsel på grus- og markveje skal minimeres ved hensynsfuld kørsel.

10.6 Til- og frakørsel

De årlige transporter vedrørende arbejdskørsel vil under normale forhold være som et fremgår af tabel 12.

Tabel 12: Transporter

Transporter	Antal pr. år før	Antal pr. år efter
Husdyrgødning, flydende	96	107

Husdyrgødning, fast		
Levering af foder	283	283
Levering af brændstof	2-3	2-3
Afhentning af skind	15-18	20-22
Diverse sækkevare m.m.	5-7	5-7
Afhentning af døde dyr	2-3	3-4
Dagrenovation	52	52
Afhentning af industricontainer	12	12
Antal i alt	451-456	463-468

Hovedparten af transporterne vil ske i dagtimerne.

Til- og frakørsel af den tunge trafik (fx Daka, gylle og fodertransporter) vil foregå ad Espehøjvej. Dog vil dagrenovation og skind blive afhentet fra Lusigvej. Enkelte gylletransporter vil foregå gennem Broballe, men antallet af transporter vil ikke blive øget i forhold til nu, da der før er tilført gylle fra svineproducenter til disse områder. Transportvejene fremgår af bilag 8 og 9.

Antallet af transporter øges ikke proportionelt med udvidelsen. Ansøger vurderer at de vil stige med ca. 3 %. En af grundene er at antallet af fodertransporter ikke øges, at lastbilen medbringer en større mængde foder pr. gang.

Der vil dog være et øget antal gylletransporter fra ejendommen, men til gengæld ophører transporterne udefra, der før har tilført ejendommens jorder husdyrgødning.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre naboer mod gener fra tung trafik, stilles der vilkår til at dette ikke skal foregå i weekender og på helligdage. Der stilles yderligere vilkår til at tung trafik i fremtiden ledes af Espehøjvej. Sønderborg Kommune vurderer, at kørsel som ovenfor beskrevet, og med de vilkår der er stillet, ikke vil medføre gener for omboende.

10.7 Skadedyr

Fluebekæmpelse sker ved ophængning af snor med gift i minkhallerne efter behov. Underlaget under burene udskiftes og behandles minimum 3 gange årligt med gift.

Derudover foretages fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

For at undgå tilhold af rotter, opbevares foderet i en lukket silo. Ved behov tilkaldes den kommunale rottefænger.

Da de nye haller er lukkede vil der ikke være adgang for måger der kan forsyne sig af foderet ved burene. Døde dyr, kroppe og fedt opbevares i lukkede containere indtil afhentning. Derudover sikres det at der altid er ryddeligt omkring ejendommen, så skadedyr ikke tiltrækkes.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre hensynet til omkringliggende nabobeboelser stilles der vilkår om, at fluer bekæmpes i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium, og at opbevaring af foder sker på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter, måger m.v.).

10.8 Spildevand og overfladevand

De årlige producerede mængder af spildevand fremgår af tabel 13.

Tabel 13: Spildevand

Art	Mængde m ³ /år før	Mængde m ³ /år efter	Aledes til	Evt. rensning
Gylle og drikkevandsspild	1701	2673	Gyllebeholder	Ingen
Rengøringsvand til rengøring af bure	50	85	Jorden	Ingen
Vaskevand fra vaskepladser	20	30	Gyllebeholder	Ingen
Regnvand fra vaskepladser	30	280	Gyllebeholder	Ingen
Regnvand fra læsseplads		126	Gyllebeholder	Ingen
Regnvand fra befæstet areal foran maskinhus	105	105	Overfladevandsystem	Bundfældningsbrønd
Regnvand fra befæstet areal under fx silo (35m ²)	26	26	Tømmes ved hjælp af slamsuger og tilføres gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand	180	180	Overfladevandsystem	Septiktank
Tagvand	3870	8865	Overfladevandsystem	Ingen

Tagnedløb kobles på dræn og udledes til Landgrøften. Se endvidere udledningstilladelse bilag 6,

Placering af vaskeplads m.v. kan ses i bilag 7. Tagnedløb og afløb af overfladevand fremgår af bilag 7.

Miljømyndighedens vurdering

For at undgå øget tilførsel af miljøfremmede stoffer fra overfladevand, herunder også rengøringsvand til vandmiljøet, stilles der vilkår til, at der indhentes udledningstilladelse fra Sønderborg Kommune. Udledningstilladelsen er givet november 2009, af Sønderborg kommunes afdeling for vand og jord. Sønderborg kommune vurderer at udledningen af næringsstoffer i drænvandet, ikke vil skade miljøet, når vilkårene i udledningstilladelsen er overholdt. Vilcårene er nærmere beskrevet i udledningstilladelsen.

10.10 Sprøjteudstyr

Der benyttes bekæmpelsesmidler i forbindelse med driften af landbrugsarealerne. Bekæmpelsesmidlerne opbevares på ejendommen i et aflåst skab i maskinhuset, uden afløb. Marksprøjten fyldes med vand fra 1000 liters tank ved maskinhuset. Når der etableres vaskeplads vil der her blive etableret en større tank til påfyldning af vand. Rengøring af sprøjteudstyr vil fremover foregå på den nye vaskeplads ved den eksisterende gyllebeholder.

10.11 Påfyldeplads

Der etableres en støbt læsseplads/vaskeplads, hvor evt. spild kan opsamles i forbindelse med fyldning af gyllevogn. Påfyldningen foregår med sugetårn.

Miljømyndighedens vurdering

For at mindske risikoen for miljøfremmede stoffer fra læsse/vaskepladsen til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, stilles der vilkår til læsse/vaskepladsens udformning. Pladsen skal til enhver tid være minimum 2 meter bredere og 2 meter længere, end den største maskine der vaskes derpå. Pladsen skal opføres ifølge beskrivelsen i byggeblad nr. 103.11-03 fra Landscentret.

Der stilles vilkår om opsamling af spild i forbindelse med påfyldning af gyllevogne.

10.11 Tankanlæg

Ejendommens tankanlæg fremgår af tabel 14.

Tabel 14: Tankanlæg

Anvendes til	Størrelse l	Årstal	Type godk. nr.	Placering
Diesel	1300	2005	06MM5944	Maskinhuset

Alt service på traktor udføres på et autoriseret værksted. Spildolie opbevares i en spildbakke, på fast bund, uden afløb i maskinhus og afleveres på kommunal containerplads.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår om, at håndtering af brændstof skal foregå på en måde, således at der ikke opstår risiko for forurening af jord, overfladevand eller grundvand.

Der stilles vilkår om, at tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund. Pladsen skal være forsynet med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

11. Affald

Døde dyr afhentes af DAKA 2-3 gange om året. Dyrene opbevares indtil afhentningen i en lukket container på møddingspladsen eller nedfryses. Containeren er placeret skyggefuldt, hævet fra jorden og i passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej, således at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for ådselædende dyr og lugt. Naboer kan ikke se opbevaringspladsen fra deres ejendom og den er uden gene for forbipasserende.

Ansøger har oplyst, at der bortskaffes ca. 35 tons døde dyr årligt.

Affald opbevares og bortskaffes i henhold til kommunens regulativer og forskrifter. Arealer omkring bygninger og tilkørselsveje holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.m. Rester af lægemidler og kanyler bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald. Tom emballage – pap, papir, plast- og overdækningsplast og tomme sække af plast – skal sorteres og opbevares i container, der tømmes af Marius Petersen.

Der er i tabel 13, listet de årligt anmeldte mængder farligt affald på ejendommen.

Tabel 13: *Affaldsmængder og type*

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængde pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Spildolie	Maskinhus	Ejer	Kommunal containerplads	40-60 l	13.02.08	06.01
Olie- og brændstoffiltre	Maskinhus	Ejer	Kommunal containerplads	3+3 stk.	16.01.07	06.05
Rester af bekæmpelsesmidler	-	-	-	0 l	20.01.19	05.12
Medicinrester	Maskinhus, lille hus eller køleskab	Dyrlæge	Dyrlæge	Ikke ret meget	18.02.08	05.13
Kanyler	Maskinhus i særlig beholder	Ejer	Apotek	50 stk.	18.02.02	66.00
Batterier – alle typer	Stuehus	Ejer	Kommunal containerplads	50 stk.	20.01.33	77.00
Tom emballage (papir/pap)	Container	Marius Petersen	Marius Petersen	200 kg	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Container	Marius Petersen	Marius Petersen	100 kg	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	Maskinhus	Ejer	Kommunal containerplads	5+20 stk.	20.01.21	79.00
Jern og metal	Ved gyllebeholder	Skrothandler	Skrothandler	- kg	02.01.10	56.20
Tomme olietromler og olietanke	Ved gyllebeholder	Skrothandler	Skrothandler	- stk.	15.01.04	
Tomme medicin og vaccineglas	Maskinhus	Ejer	Kommunal containerplads	50 stk.	15.01.07	51.00
Paller	Maskinhus	Ejer	Nabo	30 stk.	15.01.03	62.00
Asbestplader	Container	Marius Petersen	Marius Petersen	- stk.	17.06.05	75.00
Døde dyr	Fryser/lukket container	Daka	Daka	35 tons	02.01.02	66.00

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre, at der ikke sker forurening i forbindelse med opbevaring og bortskaffelse af døde dyr, stilles der vilkår om håndtering af animalsk affald.

Virksomheden skal desuden være opmærksom på, at alt affald skal opbevares, transporteres og bortskaffes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende bestemmelser herom. Der henvises til:

- *Affaldsbekendtgørelsen*
- *Regulativ og forskrift for farligt erhvervsaffald*
- *Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune*

- *Regulativ for husholdningsaffald i Sønderborg Kommune*
- *Regulativ og forskrift for klinisk risikoaffald og andet farligt affald fra sundhedssektoren*

I henhold til regulativerne gælder det, at medicinrester (inklusive vaccinerester og brugte kanyler) skal afleveres på apoteket. Tømt emballage kan bortskaffes med dagrenovationen. Ligeledes kan tom og rengjort (skyllet) pesticidemballage bortskaffes med dagrenovationen, mens emballage med pesticidrester skal afleveres som farligt affald på en af ASAs containerpladser. Alternativt kan tom emballage fra såvel medicin som pesticider afleveres på containerpladsen som erhvervsaffald. Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.

Virksomheden er ifølge affaldsbekendtgørelsen desuden forpligtet til at føre registre (stamkort) over virksomhedens affaldsproduktion.

Det vurderes at den beskrevne affaldshåndtering, som ligeledes er en forudsætning for denne godkendelse, er fyldestgørende. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår til affaldshåndtering.

12. RENERE TEKNOLOGI OG BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK, BAT

Et af hovedformålene med ”*Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*” er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen. Følgende behandles i dette afsnit:

- Staldindretning
- Forbrug af vand
- Forbrug af energi
- Opbevaring af husdyrgødning
- Behandling af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning
- Foder

12.1 Staldindretning:

De nye haller er lukkede haller med henholdsvis 8 og 12 rækker. I de nye haller er der støbte gange. Burene inde i hallen er monteret med gødningsrender med en bredde på 35 cm, hvilket er blandt de bredeste render på markedet. Vejledningen til ”*Pelsdyrbekendtgørelsen*”, angiver en hyppighed til udmugning af den størrelse render til 1 gang ugentligt, samt en minimumsbredde på 32 cm.

De nye haller er monteret med automatisk udmugning, hvor et skrubesystem tømmer renderne minimum 1 gang dagligt. I det gamle foretages udmugningen manuelt en gang ugentligt.

Bat på det eksisterende

De eksisterende haller har en rendebredde på 35 cm, ligesom de nye haller. Det er kun hal nummer 4-8, der har lidt smallere render, nemlig 32 cm.

Hallerne repareres og vedligeholdes løbende. Med tiden vil de åbne haller formodentlig blive udskiftet med lukkede haller, ligesom de tre ældste haller bliver det i forbindelse med denne godkendelse. Hallerne har en forventet restlevetid på 12-15 år, og der blive taget stilling deres fortsatte anvendelse i forbindelse med revisionen af denne godkendelse.

I det nye anlæg vil den daglige udmugning og de bredere render, reducere ammoniakfordampningen. Sammen med proteinindholdet i foderet, sikres det at ammoniakreduktionskravet er overholdt.

12.2 Vandforbrug og energiforbrug:

Vandventilerne er nye og monteret således at vandspildet er reduceret til et minimum. Anlægget efterses dagligt og defekte dele udskiftes straks.

Hallerne er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette. Der bruges ingen kunstig belysning i staldene.

Opvarmning af drikkevand til de 2 nye haller opvarmes med oliefyr i stedet for el, som er tilfældet i de eksisterende anlæg.

12.3 Opbevaring af gødning:

Bedriftens gyllebeholdere er fremstillet så de kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Den nye gyllebeholder bliver etableret med teltoverdækning. Den gamle gyllebeholder er forsynet med et tæt flydelag, bestående af halm.

Bunden og siderne i gyllebeholderne er tætte og korrosionbeskyttede.

Halm/møg opbevares på møddingspladsen i henhold til regler for opbevaring i *"Husdyrgødningsbekendtgørelsen"*

12.4 Afhentning og udbringning af husdyrgødning:

Den flydende gødning afhentes i og udbringes med lukket tankvogn med slæbeslager.

Udbringning af gødning varetages af maskinstation med det mest moderne udstyr. Det tilstræbes at advisere naboer telefonisk forud for udkørsel af gylle.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov.

12.5 Fodring:

Foder leveres af Sole minkfoder. Ansøger har ikke direkte indflydelse på indholdet af protein i foderet, men Sole minkfoder oplyser, at kravet om max. 32% protein af OE i ugerne 30-47 vil være opfyldt, hvilket reducerer ammoniakfordampningen. I branchen arbejdes på at reducere indholdet af protein i minkfoder, for derved at reducere indholdet af kvælstof både i husdyrgødning og som ammoniakfordampning. Reduktion af protein i foder, vil sammen med hyppig udmugning, sikre at ammoniakreduktionskravet er overholdt.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger har redegjort for implementeringen af BAT i forhold drift af ejendommen. Der er stillet en række vilkår i de øvrige BAT-afsnit: Der skal føres en driftsjournal hvori råvareforbrug, indgående og udgående dyr registreres.

Implementering af BAT sker primært i staldindretningen hvor der etableres fast gulv, automatisk skrab og 35 cm brede gødningsrender. Endvidere vil den nye gyllebeholder blive etableret med fast overdækning.

Ansøger har redegjort for hvordan udbringning af husdyrgødning vil foregå. Idet flydende gødning afhentes i og udbringes med lukket tankvogn med slæbeslanger samtidigt med at det tilstræbes at advisere naboer telefonisk forud for udkørsel af gylle, vurderer Sønderborg kommune at der ikke er grund til at stille yderligere vilkår hertil.

Ansøger beskriver flere teknikker til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, og giver oplysninger om hvordan fosforoverskuddet og udledningen af fosfor nedbringes. Der redegøres for anvendelse af reduceret protein i minkfoder, for derved at reducere indholdet af kvælstof både i husdyrgødning og som ammoniakfordampning. Reduktion af protein i foder, vil sammen med hyppig udmugning, sikre at ammoniakreduktionskravet er overholdt.

Der skal føres driftsjournal over mængden af forbrugt husdyrfoder og opstået spild. Sønderborg Kommune vurderer samlet set med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT, at det ansøgte lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøgodkendelsen i relation til BAT

13. EGENKONTROL

Ansøger har stillet følgende forslag til vilkår og egenkontrol:

- Der føres logbog over flydelag på den gamle beholder
- Anlægget holdes daglig under opsyn således af eventuelle driftsforstyrrelser opdages og udbedres hurtigst muligt.
- Kontrol af tømningshyppigheden i det automatiske skrubesystem i de nye haller
- Antal af kroppe leveret til Daka
- 10 års beholderkontrol
- Generelt tilstræbes at minimere vand- og energiforbruget på ejendommen.
- Foderforbrug registreres af foderfirmaet, således forbruget altid kan sammenlignes med foregående perioder.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger har redegjort for mulig egenkontrol. Det vurderes ud fra ovenstående redegørelse samt de vilkår der er stillet til egenkontrol i forudgående afsnit er tilstrækkelig, til at sikre at der ikke opstår væsentlig påvirkning fra husdyrbruget.

14. VIRKSOMHEDENS OPHØR

Ved ophør af produktionen vil ejendommen enten blive overdraget til en anden husdyrproducent med alt indhold, eller anlægget vil blive tømt for dyr og gødning, rester af kemikalier og affald vil blive bortskaffet i henhold til kommunens regulativer. Unødvendige olietanke vil blive sløjft, hele anlægget vil blive afhændet indenfor 3 år.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes at de beskrevne tiltag er tilstrækkeligt til at undgå forureningsfare. Der stilles vilkår til at der skal gives besked til Sønderborg Kommune hvis ejendommen ophører. Det vurderes ikke at være relevant at stille yderligere vilkår på nuværende tidspunkt.

15. ALTERNATIVER

Der har i forbindelse med ansøgningen været udarbejdet forskellige forslag til placering af de 2 nye 12-rækkede minkhaller. I 2006 har der været indsendt en ansøgning som i forbindelse med kommunalreformen ikke er blevet behandlet. I denne ansøgning var de to haller placeret nordvest for de eksisterende haller. Der har også været overvejelser om at placere hallerne i nord-syd gående retning, omtrent med samme placering som det ansøgte. Denne placering har dog givet anledning til bekymring med hensyn til visuelle og lugtmæssige gener hos nærmeste nabo på Lusigvej 18, da anlægget med denne placering vil komme betydeligt længere sydpå og vil være synlig i naboens udsigt mod vest.

Det har også været overvejet at placere den nye gyllebeholder på den anden side af markvejen. Ad hensyn til de praktiske forhold omkring håndtering af gylle, ønsker ansøger at samle vaskeplads samt ny og gammel gyllebeholder, hvor der etableres en påfyldeplads og køreunderlag af knust beton, bilag 6. Gyllebeholderen etableres med teltoverdækning og beplantning rundt om beholderen.

Ansøger har i forbindelse med udarbejdelse af ansøgningen afholdt et nabomøde for at få input. Her blev placering og orientering af de nye bygninger samt de visuelle forhold omkring den nye gyllebeholder drøftet. De ideer som naboer kom frem med på mødet er til dels indarbejdet i ansøgningen.

At ansøger ønsker en udvidelse af sit eksisterende husdyrbrug er begrundet i et behov for tilpasning til strukturudviklingen i landbruget. Da der er stigende priser på råvarer er der et øget behov for rationalisering, herunder øget specialisering og en større produktion. Udvidelsen er dermed baseret på at bedriften fortsat skal være konkurrencedygtig, tidssvarende og kunne fastholde medarbejderne.

Miljømyndighedens vurdering

Det er miljømyndighedens vurdering at det har været nødvendigt at overveje flere placeringer i forhold til at påvirke miljø og landskab mindst muligt. Dette er overvejet og beskrevet i ovenstående afsnit. Der har i forbindelse med placeringen været dialog med naboer i området. Miljømyndigheden vurderer at den valgte placering er velovervejet og indpasset i området, og der stilles derfor ikke yderligere vilkår i forhold til alternativer.

16. BESKRIVELSE OG VURDERING AF AREALERNE

Vurdering af Arealer

I forbindelse med vurderingen af projektets mulige indvirkning på miljøet er der vurderet på, om virksomheden overholder harmonikravet og om der er problemstillinger på arealerne vedrørende planforhold, som gør sig gældende. Der vurderes også på arealanvendelsens påvirkning af grundvandsressourcerne, vandmiljøet og beskyttet natur i forhold til fosfor, nitrat og ammoniak. Beskyttet natur indebærer naturarealer beskyttet af § 7 i *Husdyrloven*, § 3 i *Naturbeskyttelsesloven*, Natura 2000 områder og arter, som er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV (bilag IV arter) samt andre relevante artsfredninger. Der vurderes også på arealanvendelsens påvirkning af kulturelementer i landskabet, som f.eks. beskyttede jord- og stendiger og fortidsminder og andre aktuelle fredninger.

16.1 Udbringningsarealer og lokalisering

Der rådes over et samlet udspretningsareal på 81,27 ha. Alle udspretningsarealerne er ejede og hovedparten ligger omkring ejendommen. Desuden ejes også et stykke skov ned mod Lusig Strand, men da arealet ikke benyttes til udspretning er det ikke behandlet yderligere. Alle udspretningsarealer kan ses i bilag 1.

Ejendommen og de tilhørende arealer ligger cirka 400 meter sydvest for Broballe, som er samlet bebyggelse i landzone. De fleste af arealerne ligger samlet omkring ejendommen og alle udbringningsarealer ligger mere end 200 meter fra byzone.

Zonestatus: Alle arealerne er beliggende i landzone. Der er ikke aktuelle planer om, at lave lokalplaner for nogle af udbringningsarealerne.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der ikke er grundlag for at stille vilkår til arealerne som vedrører planmæssige forhold.

16.2 Udbringningsarealer

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Gyllen udbringes af maskinstation med gyllevogn med slæbeslanger. Ved udbringning af gylle køres der ikke gennem bymæssig bebyggelse, men der køres gennem en del af Broballe til udbringningsarealerne 9-0 og 10-0 samlet ca. 20 læs gylle om året. Resten af gødningen udbringes på arealerne omkring ejendommen.

Areal 1-1 anvendes primært til afgræsning for heste og kvæg.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet,

oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage. De omkringboende adviseres normalt telefonisk inden udbringning.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at der ikke er væsentlige gener for omkringboende ved udkørsel af gylle, når det gøres som beskrevet og efter gældende lovgivning. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår til udkørsel med gylle.

16.3 Harmoniareal

Ifølge den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse må der højest udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 DE pr. ha pr. planperiode for mink og heste samt 1,7 DE pr. ha for kvæg. Hvis der på et tidspunkt ikke er tilstrækkeligt udbringningsareal til rådighed, skal dyreholdet derfor mindskes, så de gældende harmonikrav kan overholdes.

Det nødvendige udbringningsareal/harmoniareal er på 80,61 ha (111,77 DE/1,4 DE pr. ha + 1,32 DE/ 1,7 DE pr. ha.) Ejendommens udbringningsareal udgør 81,27 ha.

Miljømyndighedens vurdering

Da husdyrbrugets samlede udbringningsareal er større end det mindst tilladte jf. *Bek. om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* vurderer miljømyndigheden, at harmonikravet er opfyldt.

16.4 Beregninger for arealerne - fosfor

Udbringningsarealerne tilføres 4607,38 kg (56,7 kg/ha) pr. planår. Oversigt over udbringningsarealerne kan ses i bilag 3.

Udbringningsarealerne, som benyttes på bedriften, er ikke beliggende i opland til Natura-2000-områder, der er overbelastede med fosfor, og der er ikke arealer med hældning over 12 grader mod vandområder, hvor der kan være risiko for overfladeafstrømning. Alle arealerne er beliggende udenfor fosforklasse I-III.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at arealanvendelsen ikke giver anledning til en væsentlig påvirkning med fosfor, som ligger ud over de krav, som er anført i gældende lovgivning, da alle arealerne er beliggende udenfor fosforklasse og ikke har hældning over 12° mod vandområder. Der stilles derfor ikke vilkår til fosfor

16.5 Nitrat og overfladevand

Udbringningsarealerne tilføres 18.307,72 kg N , pr. planår. Svarende til 225,27 kg N/ha. Oversigt over udbringningsarealerne kan ses i bilag 3 og 4.

Alle udbringningsarealer ligger uden for nitratklasse 1-3 og ingen af udbringningsarealerne ligger i opland til Natura 2000 område, der er overbelastet med nitrat.

Det maksimalt tilladte husdyrtryk er 1,4 DE/ha. Det reelle husdyrtryk er 1,4042 DE/ha.

Miljømyndighedens vurdering

Da alle arealer er beliggende udenfor nitratklasse 1-3 og opland til Natura 2000, som er overbelastet med nitrat, vurderes det, at arealanvendelsen ikke giver anledning til en væsentlig påvirkning med nitrat til overfladevand. Derfor vurderes husdyrlovens beskyttelsesniveau at være tilstrækkeligt til at beskytte overfladevandet mod væsentlig påvirkning af nitrat. Der stilles derfor ikke vilkår til nitrat til overfladevand.

Arealanvendelsens påvirkning af vandløb, natur m.v. er beskrevet i senere.

16.6 Nitrat og grundvand

Udbringningsarealerne tilføres 18.307,72 kg pr. planår svarende til 225,27 kg N/ha.

Ingen af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Hovedparten af udbringningsarealerne er beliggende i områder med særlige drikkevandsinteresser, og en del af udbringningsarealerne er beliggende i områder med drikkevandsinteresser. Se bilag 9.

Nærmeste almene vandindvindingsboring er beliggende ca. 670 meter fra nærmeste udbringningsareal. I forbindelse med Miljøcenter Ribes kortlægning af grundvandsressourcerne på Nordals i sommeren 2008 er der ikke fremkommet nye oplysninger, som ændrer på den hidtidige vurdering af udbringningsarealernes sårbarhed.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at udbringningen af husdyrgødning på arealerne ikke påvirker grundvandet væsentligt med nitrat, da alle arealer er beliggende udenfor nitratfølsomme indvindingsområder og den nyeste tilgængelige viden på området ikke indikerer, at der skal stilles særlige vilkår til beskyttelse af grundvandet i området. Der stilles derfor ikke vilkår til nitrat til grundvandet.

16.7 Beskyttet natur

Ingen af udspretningsarealerne er beliggende på arealer, som er beskyttet i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 3.

I umiddelbar tilknytning til arealet 23-0 ligger to søer som er registreret efter naturbeskyttelseslovens § 3. På arealerne 3-0 og 25-0 ligger en sø, som potentielt er en § 3 sø, men da sagsbehandlingen i henhold til naturbeskyttelsesloven endnu ikke er tilendebragt har de ikke p.t. status som § 3.

Arealer 9-0 og 10-0 ligger umiddelbart op til mosearealer beskyttet af § 3. Hældningen fra udbringningsarealerne og ned mod mosearealerne er mindre end 6°.

Ingen udspretningsarealer indeholder natur eller ligger umiddelbart op til natur, som er beskyttet i henhold til § 7 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*. Der er ca. 8500 meter fra nærmeste udbringningsareal til Lusigvej 16 til § 7 overdrevet, beliggende ved Varnæs. Ingen af udspretningsarealerne afvander til naturområder, der er beskyttede i henhold til § 7 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Sønderborg Kommunes Naturgruppe har gennemgået arealerne indenfor en radius indenfor 1000 meter omkring ejendommen. Dette er gjort for at få overblik over ikke-registreret § 3 natur og tilstanden på eksisterende § 3 arealer. Indenfor 1000 meter zonen ligger i alt 9 søer, hvoraf 2 endnu ikke har gennemgået den fulde sagsbehandling i henhold til reglerne i Naturbeskyttelseslovens § 3 og derfor kun er potentiel § 3. Vurderingen af påvirkningen med næringsstoffer fra anlægget er foretaget i afsnittet om ammoniak, bilag IV og Natura 2000.

Miljømyndighedens vurdering

Søerne på areal 3-0, 23-0 og 25-0 er vurderet yderligere i afsnittet om bilag IV arter, hvor der også er stillet særlige vilkår til beskyttelsen af dyrelivet i dem, hvorfor der ikke vurderes på påvirkningen til søerne i dette afsnit. Vurderingen kan ses i afsnit 4.11 om bilag IV arter.

Da udbringningsarealerne 9-0 og 10-0 skråner mindre end 6° mod mosearealerne, vurderes det, at der ikke er risiko for overfladeafstrømning med nitrat og fosfor fra de marker, der benyttes som udbringningsarealer. Der stilles derfor ikke særlige vilkår til beskyttelse af mosearealerne.

16.8 Beskyttede sten- og jorddiger

Der er beskyttede sten- og jorddiger langs markerne 1-0, 1-1, 3-0, 5-0, 6-0, 23-0 og 24-0. De beskyttede sten- og jorddiger er omfattet af bestemmelserne i *Museumsloven* § 29 a. Det betyder at de ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Sønderborg Kommune. I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse er der givet en dispensation til at gennembyrde det beskyttede sten- og jorddige ved areal 3-0. For yderligere information se afsnit 3.1.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de beskyttede sten- og jorddiger, der findes på ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning. Sten- og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i *Museumsloven* § 29 a, må ikke beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra amtet. I forbindelse med denne ansøgning er der givet dispensation til hul i jorddiget langs med den nye bygning. Dispensationen gives på vilkår af, at den eksisterende gennemkørsel i diget nedlægges og at diget retableres på dette sted. Retableringen skal ske, således at diget fremstår som sammenhængende. Efterfølgende beplantes diget med de samme arter, som findes i det eksisterende hegn. Se bilag 7 og 11.

16.9 Kultur- og fortidsminder

Der er ikke registreret fortidsminder på eller i umiddelbar tilknytning til udbringningsarealerne. For information omkring fortidsminder på ejendommen, se afsnit 5.3.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der ikke skal stilles særlige vilkår til beskyttelse af fortidsminder, da der ikke er registreret fortidsminder på eller i umiddelbar tilknytning til udspretningsarealerne. I forbindelse med opførelsen af staldene har Museum Sønderjylland gennemgået jorden for fortidsminder. For yderligere information se afsnittet 5.3.

16.10 Vandløb

Arealerne 9-0 og 10-0 ligger ca. 15 meter fra det målsatte vandløb "Landgrøft". Vandløbet er målsat til B3 - Karpefiskevand, og målsætningen er ikke opfyldt.

Udbringningsarealerne 9-0 og 10-0 er beliggende på lavbundsarealer i den tørlagte "Bundsø". Søen holdes tør ved pumpning. Der er ifølge kortlægningen ingen risiko for okkerudledning fra arealerne 9-0 og 10-0.

Vandløbet er desuden omfattet af *vandløbslovens* § 69. Det betyder bl.a., at der skal være en dyrkningsfri 2-meterbræmme ned mod vandløbet. Ved afgræsning skal vandløbet være heget 1 meter fra vandløbsprofilens kant.

Miljømyndighedens vurdering

Da udbringningsarealerne langs "Landgrøft" skråner mindre end 6 ° ned mod vandløbet vurderer Sønderborg Kommune, at vandløbene er tilstrækkeligt beskyttet imod overfladeafstrømning af næringsstoffer, hvorfor der ikke stilles vilkår.

Da det vurderes, at der ikke er risiko for okkerudledning fra arealerne, stilles der ikke særlige vilkår til beskyttelse af vandløbet mod okker.

På baggrund af ovenstående vurderinger vurderes det, at der ikke er grundlag for at stille vilkår til de udbringningsarealer der ligger langs vandløb.

16.11 Bortledning af tagvand

Som følge af projektet vil der ske en øget udledning af tagvand til vandløbet "Landgrøften", der har udløb i Mjels Vig. Mængden af tagvand årligt øges fra 3870 m³ til 8865 m³, da

tagarealet ændres med ca. 6880 m². Vandløbet Landgrøften er i regionplanen målsat som B3, karpefiskevand og målsætningen er ikke opfyldt.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at større regnskyl kan resultere i store hydrauliske ændringer over kort tid i vandløbet, der kan skade den eksisterende biologi. En kraftig stigning i vandføringen kan skylle både dyr og planter nedstrøms og på den måde ændre vandløbets økosystem. Et andet problem ved de øgede vandmængder kan være, at de eksisterende drænsystemer ikke er dimensionerede til den øgede mængde vand fra de nye tagarealer. Det kan give problemer med afledning af vand fra andre kilder.

Af projekt materialet til Lusigvej 16 fremgår det, at der ikke er nogen rense- eller forsinkelsesforanstaltning, inden tagvandet ledes til vandløbssystemet. Derfor vil der være risiko for hydrauliske påvirkninger af vandløbet og for kapacitetsproblemer i drænsystemet. Disse problemer kan afhjælpes ved at etablere et forsinkelsesbassin eller et nedsivningsanlæg, evt. en kombination af disse løsninger.

Ejendommens befæstede arealer modtager ammoniak fra de omkringliggende kilder. Emissionen af ammoniak fra landbrugsejendomme afsættes som tør- og våddeposition på de omkringværende overflader. Modeller viser, at depositionen aftager eksponentielt fra kilden som følge af fortynding i luftmassen.

Af "Vejlledning vedr. sagsvurdering for lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelse og etablering af husdyrbrug", Miljøministeriet 2003 fremgår det, at det kan antages, at for hver 100 kg N/år total emission fra anlægget deponeres der minimum 1 kg NH₃/ha/år inden for de første 100 meter fra kilden. Det kan desuden antages, at den årlige nedbørsmængde i området er 800 mm/år. Med baggrund i disse to antagelser kan der opstilles en formel til at estimere den gennemsnitlige koncentration af N i det afledte vand:

$$\text{koncentration}_{mg/l} = \frac{\text{kildestyrke}(kg)}{2512kg/mg/l}$$

Regnvandet vil desuden indeholde næringsstoffer fra div. spild, støv m.v., der skylles af de befæstede arealer. Denne potentielle belastning findes der ikke noget estimat for.

I henhold til Regionplan 2005 – 2016 er kravet til spildevandsrensning i det åbne land, hvor der er en forureningsfølsom recipient, en maksimal udledning på 5 mg N/l.

Til sammenligning er der krav til udledning fra renseanlæg på 8 mg N/l. Heraf må NH₃ (NH₄⁺) maksimalt være 2 mg/l.

Formlen bruges til at estimere udledningen af ammoniak fra befæstede arealer i det ansøgte projekt. Af projekt materialet fremgår det, at den totale emission fra anlægget er 6854 kg NH₃/år. Det giver en gennemsnitlig koncentration på 2,7 mg NH₃/l i det afledte overfladevand. Denne koncentration ligger under kravet til spildevandsrensning i det åbne land.

Det vurderes, at bortledning af regnvand fra tagflader og befæstede arealer udgør en risiko for store hydrologiske ændringer over kort tid i det målsatte vandløb Landgrøften. Disse ville kunne afhjælpes med et forsinkelsesbassin. Der stilles derfor vilkår om etablering af et forsinkelsesbassin. Forsinkelsesbassinet udformning og størrelse fremgår af udledningstilladelsen.

Det vurderes desuden, at etableringen af et forsinkelsesbassin vil mindske indholdet af ammoniak i det afledte vand, til gavn for Mjels Vig selvom effekten ikke kan kvantificeres.

16.11 Bilag IV arter

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde, ynglested eller sporadisk levested på ejendommens arealer. På baggrund af faglig rapport 322 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab, vurderes det umiddelbart at der er tale om følgende arter: Pipistrellflagermus, Sydflagermus, Brunflagermus, Dværgflagermus, Spidssnudet Frø, Stor Vandsalamander, Markfirben og Løvfrø. Ifølge habitatdirektivets artikel 12 stk. d, må yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. En oversigt over de relevante lokaliteter kan ses i bilag 2 og 15.

Truslerne mod de bilag IV arter, som er nævnt ovenfor er for flagermusene primært ugler, for Stor Vandsalamander at blive spist af rovdyr eller forurening af vandhuller med næringsstoffer, for Markfirben begrænsede egnede levesteder, for Spidssnudet frø manglende egnede levesteder for opvækst af yngel og overgødskning af vandhuller og for løvfrøer overgødskning af vandhuller og løvdække, som gør vandhullerne uegnede som ynglebiotop.

I forbindelse med udarbejdelsen af godkendelsen for Lusigvej 16, har Sønderborg Kommune undersøgt naturen i en zone på 1000 meter fra staldanlægget både ved hjælp af GIS og i felten. Gennemgangen viste, at der indenfor 1000 meter zonen er registreret løvfrøer 2 steder: I haven ved siden af ejendommen på Lusigvej 16 (lokalitet 380) – samlet ca. 70 meter fra nærmeste staldanlæg og ved de to søer ved areal 23-0 ca. 600 meter syd-sydvest for ejendommen (lokalitet 365 og 366). Desuden vurderes vandhullet på mark 25-0 (lokalitet 361) og vandhullet på mark 3-0 (lokalitet 618) kan være potentielt levested for padderne omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

På denne del af Nordals er der tidligere registreret en større koloni af løvfrøer i området ved Mjelsmark og Lyngen og en mindre ved Brandsbøl. Området omkring Lusigvej fungerer derfor som sprednings og udvekslingskorridor mellem de løvfrøbestande. Vandhullerne inden for bufferzonen udgør derfor vigtige trædesten for spredningen af padder, mellem de to populationer.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at vandhullerne på lokalitet 380 og 365 er levested for løvfrø. Merdepositionen til vandhullerne som følge af udvidelsen er henholdsvis 1,3 kg N/ha/år og 0,1 kg N/ha/år. Den samlede deposition af ammoniak til lokaliteterne er henholdsvis 4,8 og 0,3 kgN ha/år. Påvirkningen af lokalitet 380 er beregnet 300 meter fra anlægget, da dette er den mindste afstand beregningssystemet i www.husdyrgodkendelse.dk kan beregne.

Nedfaldet af kvælstof er eksponentielt aftagende med afstanden til kilden og afstanden til lokalitet 380 er 160 meter fra anlæggets centrum og ca. 70 meter fra nærmeste stald vurderes det, at påvirkningen af vandhullet formodentligt ligger over de 4,8 og 0,3 kg N/ha/år, men det har ikke været muligt at lave mere præcise beregninger. Under alle omstændigheder vurderes det, at belastningen i forbindelse med udvidelsen af dyreholdet vil have en negativ effekt på lokalitet 380's egnethed som leve- og ynglelokalitet for bilag IV arter, især Løvfrø.

Da lokalitet 380 sammen med de andre vandhuller omkring ejendommen udgør en vigtig del af spredningskorridoren for Løvfrø mellem de to bestande i området stilles der vilkår om oprensning af eksisterende vandhuller for at bibeholde spredningskorridoren. Det kræver ikke en dispensation for Naturbeskyttelseslovens § 3 at ændre tilstanden for lokalitet 380, da ændringen vil ske gradvist.

Efter aftale med ansøger etableres et vandhul på 150 m² i udkanten mark 23-0 ved skellet til haven ved Lusigvej 22. Lilly Teglgård Nielsen som ejer Lusigvej 22 er indforstået med etableringen af vandhullet, men vil gerne sikre sig, at vandhullet ikke kommer til at strække

sig ind i hendes have. Der stilles vilkår til vandhullets udformning og placering, se bilag 17. Etablering af vandhullet kræver en landzonetilladelse, som er givet af Sønderborg Kommune i september 2009, se bilag 17.

Der stilles vilkår om, at der skal ske en oprensning af vandhullerne på lokalitet 365 og 366 for at kompensere for påvirkningen af vandhullet på lokalitet 380 og 361. Vandhullerne 365 og 366 er i dag næsten fuldstændigt tilgroet med pil og dermed uegnede som ynglelokalitet for Løvfrø. Løvfrøen er afhængig af solens stråler til opvarmning af vandet for en succesfuld formering. Derfor stilles der vilkår om, at al pil på bredden omkring lokalitet 365 og 366 skal bortgraves, så rødderne også fjernes. Dette kræver en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3. Dispensationen er givet af Sønderborg Kommune i september 2009, se bilag 16. Vilkår til oprensningen ses endvidere i bilag 16.

Erfaringer har vist, at etablering af vandhuller til Løvfrøer er effektiv og at frøerne meget hurtigt tager de nye lokaliteter i brug og derfor vurderer Sønderborg Kommune, at etableringen af et nyt vandhul sammen med oprensning af eksisterende vandhuller kan sikre at udvidelsen ikke medfører forringelse af Løvfrøernes samlede levesteder i området.

Det vurderes, at vandhullerne på lokalitet 361 og 618 er potentielt levested for bilag IV arter. For lokalitet 361 er foretaget to beregninger da lokaliteten ligger på grænsen mellem to beregningsfelter. Merdepositionen til vandhullerne som følge af udvidelsen er henholdsvis 1 eller 0,41 kg N/ha/år for de to beregningsfelter for lokalitet 361 og 0,6 kg N/ha/år for lokalitet 618. Den samlede belastning er 3,67 eller 1,51 kg N/ha/år for lokalitet de to beregningsfelter for lokalitet 361 og 2,2 kg N/ha/år for lokalitet 618.

Det vurderes, at belastningen vil have en negativ effekt på vandhullernes egnethed som leve- og ynglelokalitet for bilag IV arter, især Løvfrø. Den negative effekt kan modvirkes ved at mindske tilledningen af næringsstoffer fra andre kilder. Da vandhullerne er beliggende i dyrket mark, udsættes det i dag for en tilførsel af næringsstoffer fra den omkringliggende mark. Den samlede belastning kan derfor nedsættes ved at udlægge bræmmer omkring vandhullet, således at markbidraget mindskes. Det vurderes, at bræmmerne kan tilbageholde mere kvælstof end det bidrag der kommer som nedfald fra luften og dermed neutralisere påvirkningen som følge af udvidelsen.

Der stilles derfor vilkår om, at der omkring lokalitet 361 og 618 skal udlægges 5 meter dyrknings, gødnings og sprøjtefri bræmmer. Bræmmerne måles fra vandhullets kronekant i lighed med reglerne for 2 meter bræmmer langs vandløb.

Desuden vurderes det, at hvis lokalitet 365 og 366 skal kunne fungere som yngle- og levested for bilag IV arter og som en vigtig del af spredningskorridoren mellem løvfrøbestandene skal vandhullerne beskyttes mod kvælstoftilførsel fra marken i lighed med lokalitet 618 og 361 og der stilles derfor vilkår om bræmmer.

16.12 Natura 2000

Ingen af udbringingsarealerne ligger indenfor eller i oplandet til Natura 2000 områder. Nærmeste Natura 2000 områder er Augustenborg Skov (H200) og Lilleskov og Troldsmose (H189), som begge ligger ca. 11 km fra Lusigvej 16. Se bilag 10.

Udpegningsgrundlaget for Augustenborg Skov er: Bøgeskove på muldbund og Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund.

Udpegningsgrundlaget for Lilleskov og Troldmose er: Flerårig vegetation på stenede strandvolde, Næringsrige søer og vandhuller, Bøgeskove på muldbund, Ege- og blandingskove på mere eller mindre rig jordbund, Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Miljømyndighedens vurdering

Da ingen af udbringningsarealerne afvander til Natura 2000 områder, vurderes det, at arealanvendelsen ikke har negativ indflydelse på Natura 2000 områder.

Med henvisning til stor afstand og eksponentielt aftagende ammoniak deposition – fortynding med afstanden fra kilden - er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren N-belastning i de førnævnte Natura 2000 områder. Bedriftens påviselige andel af den luftbåren N-belastning af terrestriske naturtyper i Natura 2000 område vil være marginal og øget ammoniaktab som følge af etableringen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget N-deposition.

Det vurderes, at den øgede ammoniakemission gennem luftbåren N ikke direkte vil påvirke udpegningsgrundlagene for de nærmest liggende Natura 2000 områder i en negativ retning. Ingen af udbringningsarealer er beliggende indenfor eller i oplandet til Natura 2000 områder.

17. HØRING

Ansøgningsmaterialet har været i nabo høring fra 15. august 2008 til 8. september 2008. Nabohøringen gav en samlet kommentar fra:

- Lusigvej 18,20 og 22
- Espehøjvej 11
- Uglebjergvej 1

I forbindelse med høringen, er der anført følgende påvirkninger:

- Produktionen vil give lugtgener
- Pelseriet ligger for tæt på Lusigvej 18
- Bekymring om fare for blød trafik på Lusigvej
- Bekymring for at udvidelsen vil have konsekvenser for tiltrækning af folk til området
- Ejendomsværdifald

Sønderborg kommune har vurderet naboernes høringssvar- I forbindelse med lugt, har det ansøgte anlæg været igennem IT-systemets lugtberegninger, der beregner på genestanden til nabobebyggelserne. Disse geneafstande samt afskæringskriterier der findes i bilag 3, i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, er alle overholdte. For at mindske lugtgener for omkringboende, vil der blive installeret mekanisk skrab af gyllerender i de nye bygninger. Der er endvidere stillet vilkår til at opbevaringskapaciteten af husdyrgødning, således at den nye gyllebeholder overdækkes med telt. Der stilles ligeledes vilkår til at udbringning af husdyrgødning og omrøring ikke må ske i weekender og på søn- og helligdage. Der stilles yderligere vilkår til at giver udvidelsen grund til klager over lugt, skal ansøger efter kommunens vurdering og ifølge proportionalitetsprincippet etablere afhjælpende foranstaltninger. Sønderborg kommune vurderer hermed at de omtalte lugtgener er begrænset mest muligt i forhold til omkringboende.

Naboerne påpeger at pelseriet ligger mindre end 100 m fra ejendommen Lusigvej 18. Efter opmåling i kommunens kortsystem GIS, er den eksakte afstand fra nærmeste hjørne af pelseriet til nærmeste hjørne af beboelsen på Lusigvej 18, 117 m. Sønderborg Kommune vurderer at på grundlag af dette, samt at der ikke forefindes dyr på stald i bygningen, og at pelseriet kun anvendes få dage om året, hvor lugtenhederne i forvejen er lave, stilles der ikke yderligere vilkår til dette.

Naboerne udtrykker bekymring for blødtrafik ad Lusigvej. For at sikre naboer mod gener fra tung trafik, stilles der vilkår til at dette ikke må foregå i weekender og på helligdage. Der

stilles yderligere vilkår til at tung trafik i fremtiden ledes af Espehøjvej. Sønderborg Kommune vurderer, at kørsel som ovenfor beskrevet, og med de vilkår der er stillet, ikke vil medføre gener for omboende.

Naboerne har udtrykt bekymring for områdets evne til at tiltrække folk til området. Som miljølagenævnet har givet udtryk for i en afgørelse den 20. marts 2009, skal det bemærkes at landzone er landbrugets arbejdsplads, hvor forurening af mindre styrke, f.eks. i form af lugtgener kan forekomme, uden at dette medfører, at den der udsættes for lugtpåvirkningen, er klageberettiget. På baggrund af dette vurderer Sønderborg Kommune at folk der vil bo på landet er indforstået med forholdene hertil, og der dermed ikke vil være øget risiko for antallet af tilflyttere, samt erhvervsmæssige interesser vil forringes.

I forbindelse med værdiforringelsen har Miljøklagenævnet udtalt følgende, som svar på klage over Kalundborg Kommunes afgørelse af 20. december 2006:

”Der er efter miljøbeskyttelsesloven heller ikke mulighed for at tage hensyn til eventuel værdiforringelse af fast ejendom. Dette klagepunkt behandles derfor ikke nærmere”

Sønderborg Kommune behandler derfor ikke videre dette klagepunkt.

18. KONKLUSION

Det vurderes, at virksomheden har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra virksomheden, når virksomheden indrettes og drives som beskrevet, og når de i godkendelsen meddelte vilkår efterkommes. Virksomheden kan således godkendes efter *Lov om godkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger der er redegjort for i beskrivelsen af ejendommen samt vurderingen af udvidelsen.

Det lovlige dyrehold er herefter på 4918 årstæver, 2 heste 300-500 kg, 1 pony under 300 kg, 1 ammeko under 400 kg, 1 kalv 0-6 måneder samt 1 kvie 6-28 måneder i alt 113,69 DE.

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen, Lusigvej 16, 6430dborg. Husdyrproduktionen er tilknyttet CHR-nr: 49086. Ejendommen er tilknyttet CVR-nr: 77424318.

Godkendelsen gælder det ansøgte. Der må ikke ske en udvidelse eller ændring af dyreholdet herunder stalde, gødningsopbevaringsforhold, udsprængningsarealer og lignende, før ændringer er godkendt af Sønderborg Kommune.

Udskiftning af bedriftens udbringningsarealer eller udskiftning af markarealer hos 3. mand til udsprængning eller afsætning af gødning skal anmeldes til kommunen før planårets begyndelse d. 31. august, jf. *Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 15*.

I forbindelse med, at *Bekendtgørelse 717 af 2. juli 2009*, træder i kraft 10. juli 2009, vil det pr. august 2010, være nødvendigt at søge en tillægsgodkendelse til denne udvidelse, i det harmonikravet ændres.

Det ændrede harmonikrav træder først i kraft pr. **1. august 2010**.

Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. *Husdyrlovens § 39*.

19. VILKÅR FOR EJENDOMMEN

Denne godkendelse meddeles i overensstemmelse med *husdyrlovens § 11 stk. 3*. Vilkårene er fastsat på baggrund af oplysningerne i ansøgningsmaterialet, den miljøtekniske beskrivelse, samt miljømyndighedens vurdering. Vilkårene omfatter anlægget, husdyrholdet og samtlige arealer, der drives under ejendommens CVR-nr. Vilkår er gældende ved udnyttelse af denne godkendelse.

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

19.1 Generelle vilkår

1. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Hvis godkendelsen ikke udnyttes, kan produktionen fortsætte som hidtil.
2. Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – og så selvom disse regler eventuelt må være skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.
3. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne miljøgodkendelse, herunder ansøgningsmaterialet, supplerende oplysninger, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse og senere afgørelser foreskriver andet.
4. Udskiftning af arealerne indeholdt i denne godkendelse skal forud anmeldes til kommunen senest inden planårets begyndelse den 1. august, jf. § 15 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*.
5. Ændringen og udvidelsen skal være gennemført senest 2 år fra den endelige godkendelse foreligge, dvs. november 2011. Med gennemført menes, at de ansøgte ændringer i staldindretning er sket og at der er indsat et dyrehold, der svarer til etablering af det godkendte dyrehold i staldanlægget. Er produktionen ikke fuldt gennemført til den dato, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der er ved udløbet af de to år eller registreret i løbet af de to år. Ejeren skal underrette tilsynsmyndigheden, såfremt besætningens størrelse efter to år efter godkendelsesdatoen ikke har opnået den godkendte størrelse.
6. Virksomhedens miljøgodkendelse skal jf. § 17 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* regelmæssigt og mindst hver 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2017.

19.2 Husdyrholdet og staldanlæg

7. Produktionen må maksimalt være 113,67 DE jf. bilag 1 i *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* Produktionen må på intet tidspunkt overskride antallet af dyr som fremgår af nedenstående tabel:

Art	Efter udvidelse	
	Antal	DE
Minktæver	4918	111,77
Heste 300-500 kg	2	0,69
Heste under 300 kg	1	0,2
Ammeko under 400 kg	1	0,43
Kalv 0-6 måneder	1	0,2
Kvie 6-28 måneder	1	0,38
I alt		113,67

Ved fortolkning af det tilladte dyrehold skal anvendes den omregningsfaktor, der er gældende på tidspunktet for godkendelsens meddelelse. Der må ikke ændres mellem dyretyper.

8. Der skal føres en driftsjournal over dyreholdet. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger og dokumentation for antal årligt producerede mink, samt tæver på stald, antal dyr bortskaffet til destruktionsanstalt, samt eventuelt solgte levende dyr. Dokumentation kan være i form af kvitteringer fra indkøb, destruktionsanstalt, skindafregning mm. Driftsjournalen skal fremvises til miljømyndigheden på forlangende, og dokumentationen skal gemmes i minimum 5 år.
9. Der skal overfor miljømyndigheden kunne fremlægges dokumentation for husdyrholdets størrelse og sammensætning i mindst 5 år tilbage i tiden.
10. Der skal på ejendommen være mulighed for, at tilsynsmyndigheden kan føre tilsyn med dyreholdets størrelse ved optælling af dyr i staldene.
11. De nye bygninger (bilag 6, nr. 32, 33 og 36) opføres i overensstemmelse med indsendte tegninger
12. Det levende hegn omkring anlægget og gyllebeholder, skal vedligeholdes, således anlægget bliver mindst synlig for omkringboende

19.3 Foder

13. Foderplan og indlægsseddel fra indkøb af foder skal gemmes mindst 5 år og forevises miljømyndigheden på forlangende.
14. Der stilles vilkår om, at maksimalt 32% af den omsættelige energi i foderet må komme fra protein i kalenderugerne 30-47 – begge uger inklusive. Indholdet i foderet skal dokumenteres med foderplaner fra producenten af minkfoder, hvor den planlagte mængde protein i procent af den omsættelige energi fremgår. Foderplanen skal opbevares på ejendommen 5 år og fremvises til miljømyndigheden på forlangende.
15. Der skal føres driftsjournal over mængden af forbrugt husdyrfoder og opstået spild.

19.4 Råvarer og hjælpestoffer

16. Vandforbruget registreres i en driftsjournal årligt. Journalen skal opbevares i 5 år og forevises miljømyndigheden på forlangende.
17. El-forbruget registreres i en driftsjournal årligt. Journalen skal opbevares i 5 år og forevises miljømyndigheden på forlangende.
18. Fyringsolieforbruget registreres i en driftsjournal årligt. Journalen skal opbevares i 5 år og forevises miljømyndigheden på forlangende.
19. Såfremt der på bedriften anvendes flydende handelsgødning, skal det opbevares i tanke på fast plads med afløb til gyllebeholderen.
20. Ved håndtering af smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
21. Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

19.5 Gødningsproduktion og – håndtering

19.6 Flydende husdyrgødning

22. Der skal til stadighed forefindes gyldige skriftlige gylle- og forpagtningsaftaler.
23. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og skal foregå på en måde, der medfører mindst mulig gene for omgivelserne.
24. Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig udkørsel af gylle er afsluttet.
25. Der må ikke foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel af husdyrgødning fra anlæggene lørdag eller søn- og helligdage, med mindre andet aftales med tilsynsmyndigheden.
26. Efter udbringning af på gylle på mark skal det sikres, at slæbeslanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på vejen.
27. Opbevaringskapaciteten af flydende husdyrgødning, skal til enhver tid være til minimum 9 måneder.
28. Der stilles vilkår til at kontrol af mekanisk skrabe anlæg skal registreres i driftsjournal.
29. Der stilles vilkår om, at udmugning i det nye anlæg skal ske dagligt og udmugning i det eksisterende anlæg skal ske mindst en gang ugentligt.

30. Der skal etableres fast overdækning på den nye gyllebeholder

31. Der stilles vilkår om, at render under burene skal være 35 cm eller derover i det nye anlæg (bilag 6, bygning 32,33 og 36) og 32 cm og derover i det eksisterende anlæg.

19.7 Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

19.8 Støj fra anlægget og maskiner

32. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer) Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-07 (1/2 time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55 db (A)

Miljømyndigheden kan årligt forlange, at virksomheden skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som "miljømåling - ekstern støj" i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993. Myndigheden kan maksimalt forlange én måling årligt, hvis værdierne er overholdt.

Dokumentationen skal tilsendes miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfrist herfor aftales med miljømyndigheden

33. Dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens gældende vejledninger af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen. Målingerne/beregningerne skal foretages og afrapporteres som "Miljømåling - ekstern støj".

Målingen/beregningen skal foretages for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund, under de mest støjbelastende driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden.

Grænseværdier for støj anses for overholdt, hvis målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end grænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Ubestemtheden må ikke være over 3 dB(A).

34. For at tage hensyn til naboer, gående, cyklede, ridende og løbende trafikanter på Lusigvej, skal tung trafik fremover foregå af Espehøjvej.

19.9 Støv fra anlæg og maskiner

35. Stalde, anlæg, udenomsarealer m.v. skal vedligeholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal. Støvgener fra færdsel på grus- og markveje skal minimeres ved hensynsfuld kørsel.

19.10 Lugt fra anlæg

36. Der stilles vilkår til at giver udvidelsen grund til klager over lugt, skal ansøger efter kommunens vurdering og ifølge proportionalitetsprincippet etablere afhjælpende foranstaltninger.

19.11 Fluer og skadedyr

37. På ejendommen skal der foretages en effektiv bekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod skadedyrsangreb. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.
38. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
39. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod rotteangreb.

19.12 Spildevand

40. Al vask af maskiner og redskaber, skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.
41. Vaskepladsen skal til enhver tid være 2 m længere og 2 m bredere end den største maskine, som vaskes på pladsen.
42. Der stilles vilkår til at der indhentes en udledningstilladelse til udledning af overfladevand fra dræn under bure og for etablering af forsinkelsesbassin.

19.13 Sprøjteudstyr

43. Påfyldning af vand i forbindelse med brug af bekæmpelsesmidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til søer, vandløb, dræn eller brønde/boringer.

19.14 Affald

44. Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.
45. Alt affald skal til enhver tid opbevares og bortskaffet efter gældende affaldsregulativ og forskrifter i Sønderborg Kommune.
46. Container til opbevaring af døde dyr skal placeres skyggefuldt, hævet fra jorden og i passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej, således at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for ådselædende dyr. Døde dyr og animalsk affald der ikke afhentes indenfor 7 dage, skal nedfryses.

19.15 Driftsforstyrrelser eller uheld

47. Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.
48. Uheld, herunder svigt af de forureningsbegrænsende foranstaltninger, der medfører forurening af omgivelserne, skal straks udbedres og anmeldes til beredskabet.

19.16 Ophør

49. Ophør af produktion på ejendommen skal meddeles til Sønderborg Kommune

20. VILKÅR FOR AREALERNE

50. Der skal etableres et forsinkelsesbassin. Vilkår hertil fremgår af udledningstilladelsen givet af Sønderborg kommunes afdeling for vand og jord, november 2009.
51. Der stilles vilkår til etablering af nyt vandhul, efter aftale med ansøger, på 150 m² i udkanten mark 23-0 ved skellet til haven ved Lusigvej 22.
52. Vandhullet må ikke strække sig ind over matriklen, tilhørende Lusigvej 22.
53. Vandhullet skal etableres, når udvidelsen af dyreholdet på Lusigvej 16 påbegyndes.
54. Vandhullet beskrevet i vilkårene ovenfor, skal etableres under de vilkår der er beskrevet i Landzonetilladelsen, bilag 17.
55. Der stilles vilkår til at der skal ske en oprensning af vandhullerne på lokalitet 365 og 366 for at kompensere for påvirkningen af vandhullet på lokalitet 380 og 361. Dette skal ske ved at pil på bredden omkring lokalitet 365 og 366 skal bortgraves. Oprensningen skal ske, når udvidelsen af dyreholdet på Lusigvej 16 påbegyndes.
56. Oprensning af vandhullerne beskrevet i vilkåret ovenfor, skal ske under de vilkår der er beskrevet i dispensationen, bilag 16.
57. Der stilles vilkår til at den eksisterende gennemkørsel i diget nedlægges og at diget retableres på dette sted. Retableringen skal ske, således at diget fremstår som sammenhængende. Efterfølgende beplantes diget med de samme arter, som findes i det eksisterende hegn.

21. KLAGE

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger, fra afgørelsen er offentligt bekendtgjort i de lokale dagblade, påklages til Miljøklagenævnet. Klagevejledning er vedlagt i godkendelsen. Klagefristen udløber **23.12.2009**.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

Generelt

Hvis virksomheden udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt på en måde, der medfører forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, skal dette godkendes af Sønderborg Kommune, før udvidelsen eller ændringen sker (jf. § 11 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*).

Susanne Bigum Mortensen
Sagsbehandler
Agronom
landbrugsafdelingen
Natur og Miljø
Sønderborg Kommune

22. KLAGEVEJLEDNING

Denne godkendelse er meddelt i overensstemmelse med kapitel 3, i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger – fra den er offentliggjort i de lokale dagblade - påklages til Miljøankenævnet af:

- Gårdejer Oskar Lund
- Rådgiver Britt Bjerre Paulsen, Landbosyd
- Enhver, der har en individuel og væsentlig interesse i sagens udfald
- Miljøministeren
- Sundhedsstyrelsen
- Klageberettigede interesseorganisationer

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i kapitel 7 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

En kopi af denne godkendelse er sendt til

gårdejer Oskar Lund,

Miljøministeriet v. Miljøcenter Ribe

Sundhedsstyrelsen v. Embedslægeinstitutionen Syddanmark

Arbejdstilsynet

Danmarks Naturfredningsforening

Det økologiske Råd

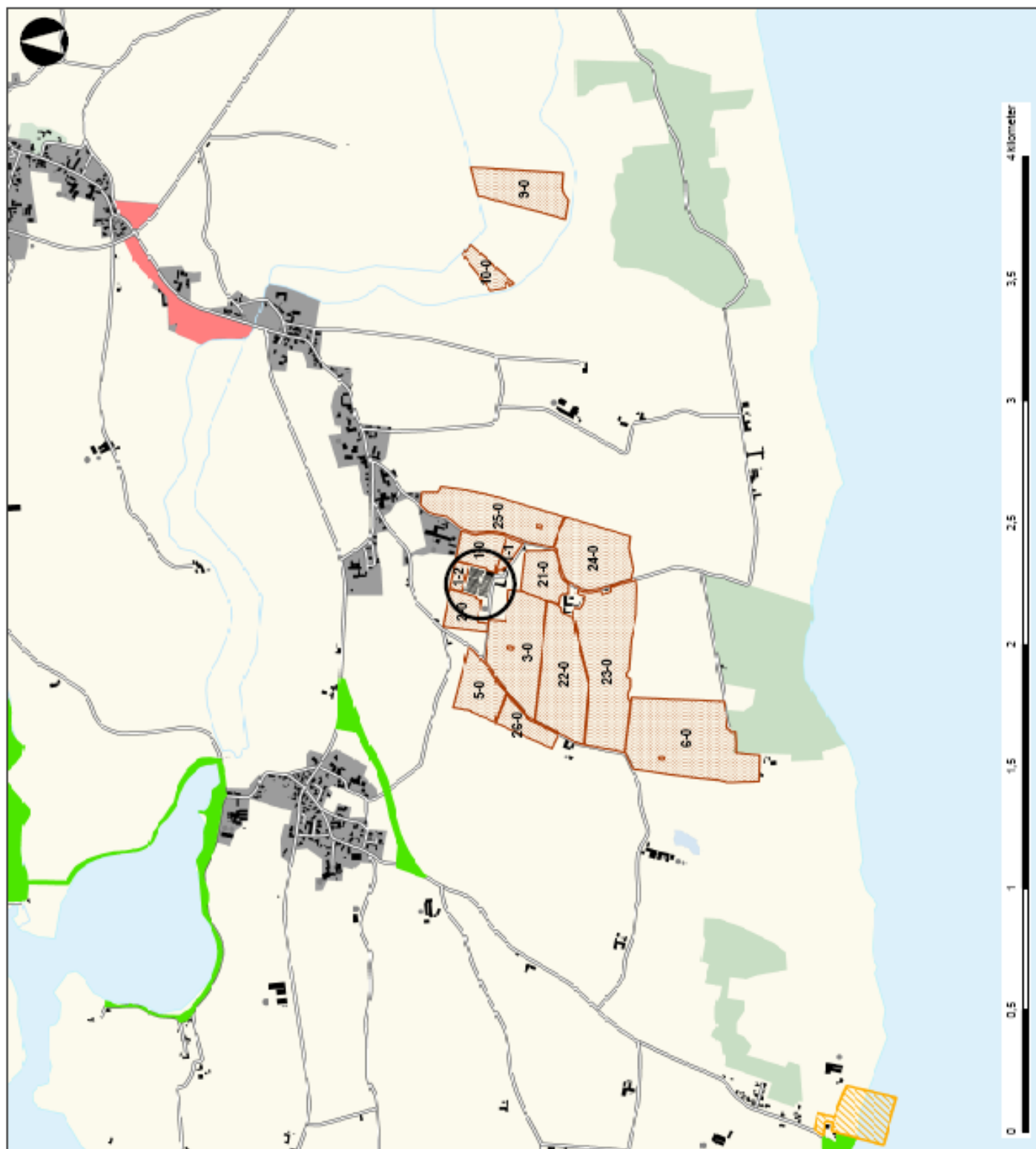
Danmarks Sportsfiskerforbund

En eventuel klage skal være skriftlig. Klagen skal sendes til Sønderborg Kommune, Landbrugsgruppen, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg, som videresender den til Miljøklagenævnet sammen med det materiale, der ligger til grund for sagens bedømmelse. Klagen skal være modtaget af Sønderborg Kommune inden klagefristens udløb den **23.12.2009**.

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i *Lov om godkendelse m.v. af husdyrbrug*, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

BILAG

Beslutningskriterier:

- RP05 Eksisterende sommerusområder
- RP05 Nye sommerusområder

Zonestatus fra vedtagne Lokalplanlokmr.

Fremtidig zonestatus

- Byzone
- By og sommerusområde
- Byzone og landzone
- Sommerusområde
- Sommerusområde og landzone
- Landzone
- Nuværende byzoner

Bedrift som udtalelsen vedrører:

- Ejleje udspretningsarealer

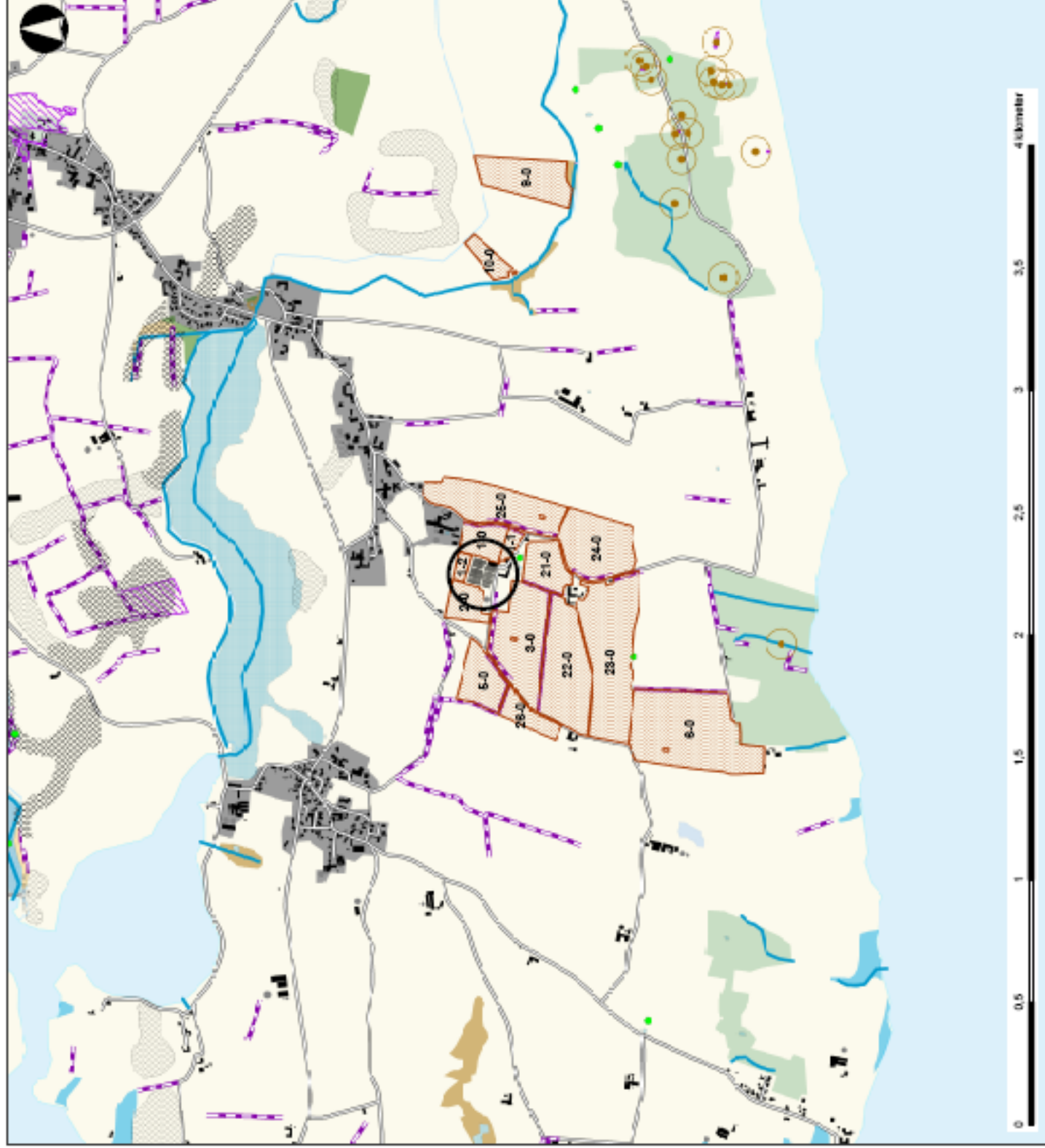
Bilag 1: Planmæssige forhold

Journal nr.: 09/25962

Adresse: Luevej 16

Målestokforhold: 1:15.000

Udskriftsdato: 29.05.2009

Beslutningskriterier:

Padderregistrering

- Blåmuslet frø
- Grøn frø
- Ingen reg. padder
- Lille Vandsalamander
- Løgfro
- Lavfro
- Skrubudse
- Spidsnudet frø
- Stor Vandsalamander
- Strømbudse

Fr. fortidsminder: m beskyttelseslinje

Fr. fortidsminder: Ingen beskyttelseslinje

Terminshånding 5-12"

Terminshånding over 12"

Beskyttede sten- og jorddiger

Beskyttede vandløb

Fredede områder

Beskyttede naturtyper §8

Eng

Hejde

Mose

Overrøvet

Strandeng

Sø

Beværet som udtalelsen vedrører:

• Ejede udspredingsarealer

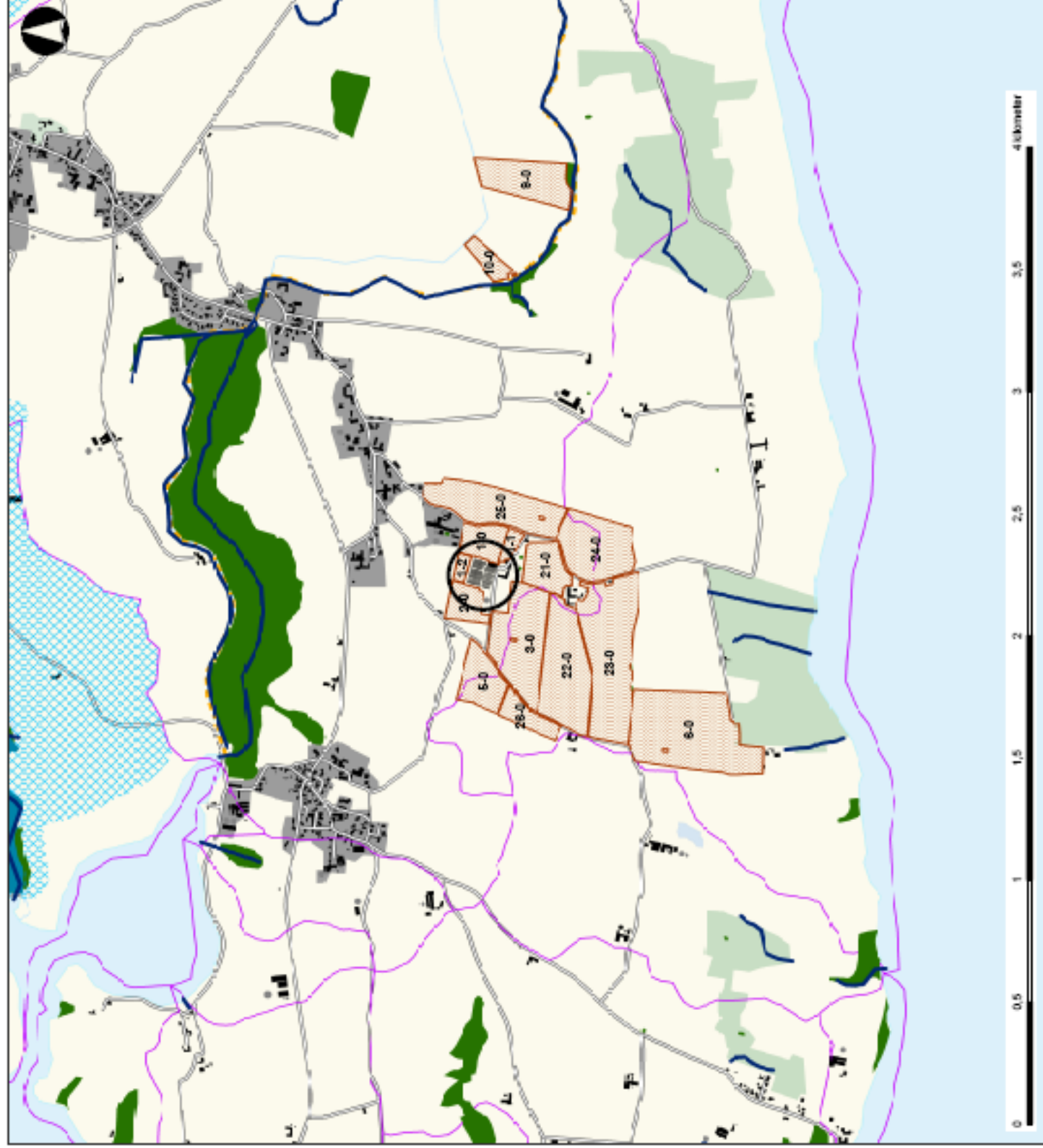
Bilag 2: Beskyttet Natur

Journal nr.: 08/25962

Adresse: Lusigvej 16

Målestoksforhold: 1:15.000

Udskriftsdato: 25.06.2009

Beslutningskriterier:

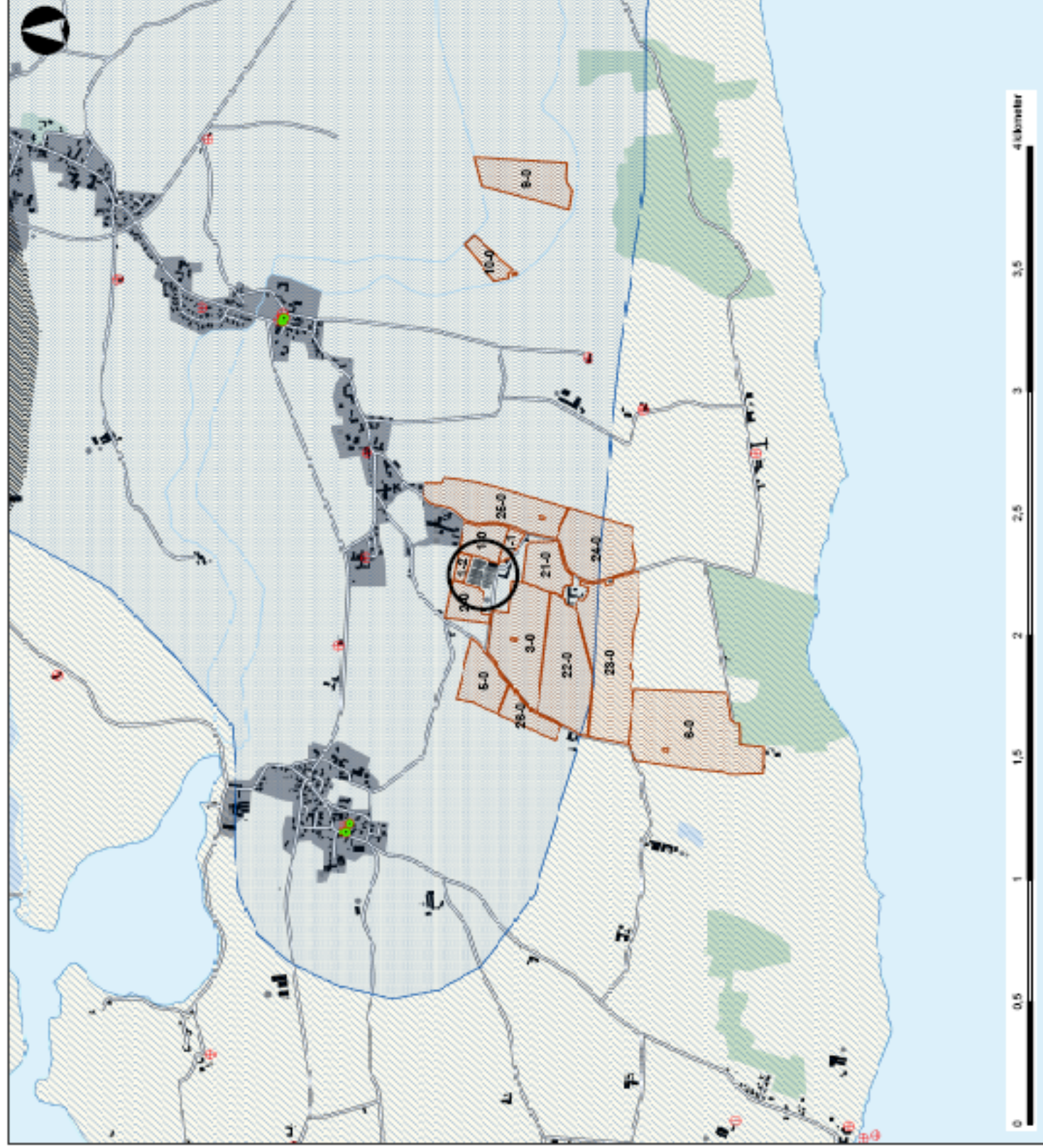
- Beskyttede vandløb
  - RFDs internationale naturbeskyttelsesområder
  - EF-naturlandskaber (fra Vand & Natur)
  - RFDs Målsatte søer
  - Beskyttede naturtyper, jf. NBL § 3
  - Søer - oplande- målsatte søer
  - A (ikke opfyldt)
  - A (opfyldt)
  - B (ikke opfyldt)
  - B (opfyldt)
  - B1 (ikke opfyldt)
  - B1 (opfyldt)
  - B2 (ikke opfyldt)
  - B2 (opfyldt)
  - B2 (F) (opfyldt)
  - B3 (ikke opfyldt)
  - B3 (opfyldt)
  - B3, økter (ikke opfyldt)
  - B3, økter (opfyldt)
  - C (ikke opfyldt)
  - C (opfyldt)
  - Vandløbsoplande
- Bedrift som udtalesen vedrører:**

 Ejede udspretningsarealer

Bilag 3: Overfladvand

Journal nr.: 08/25962
 Adresse: Lurågevej 16
 Målestoksforhold: 1:15.000
 Udskriftsdato: 29.05.2009

Beslutningskriterier:

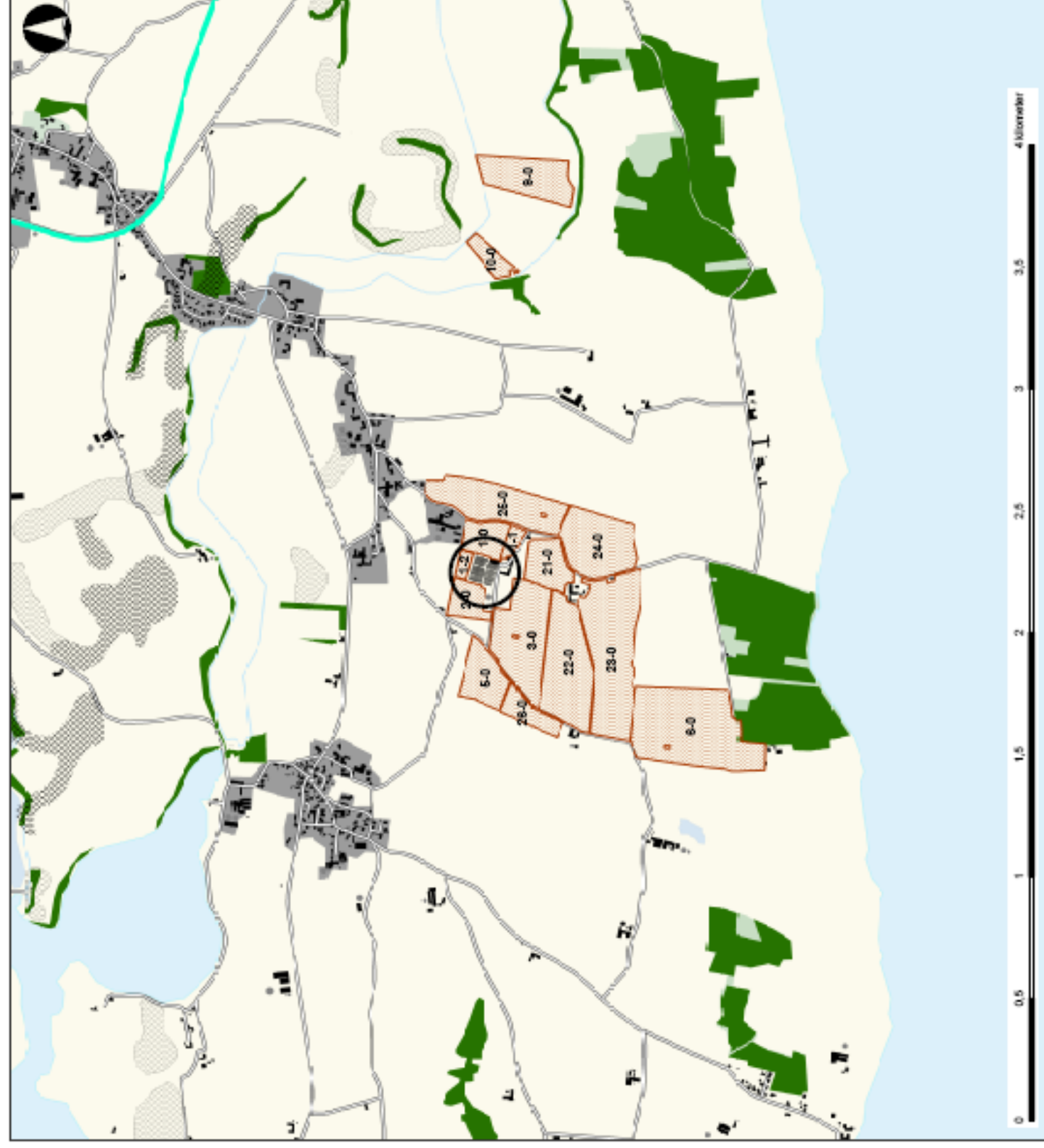
- Vandværksboringer
  - DGIU-Boringer - (boringer og brønde)
  - RFD5 Nitratblomme indvindingsoplande
  - Omr. med drikkevandsinteresser
  - Omr. med særlige drikkevandsinteresser
  - Nitratklasse I
  - Nitratklasse III
- Bedrift som udfaldelsen vedrører:

Ejede udspretningsarealer

Bilag 4: Grundvand

Journal nr.: 08/25962
 Adresse: Lurvigvej 16
 Målestoksforhold: 1:15.000
 Udskriftsdato: 29.06.2009

Beslutningskriterier:

- Oplande til Natura 2000
- EF-Agtelebeskyttelsesområder
- EF-habitatområder
- Ramsarområder

- Termerenhedning 6-12"
- Termerenhedning over 12"

- Beskyttede naturtyper § 7
- Beskyttet hejdeoverdrev
- Beskyttet højmoser
- Bufferzone I (300m)
- Bufferzone I (1000m)
- RPO5 Eksisterende skov
- Kystnærhedszone

Bedrift som udtaltes vedrører:

- Ejede udspredningsarealer

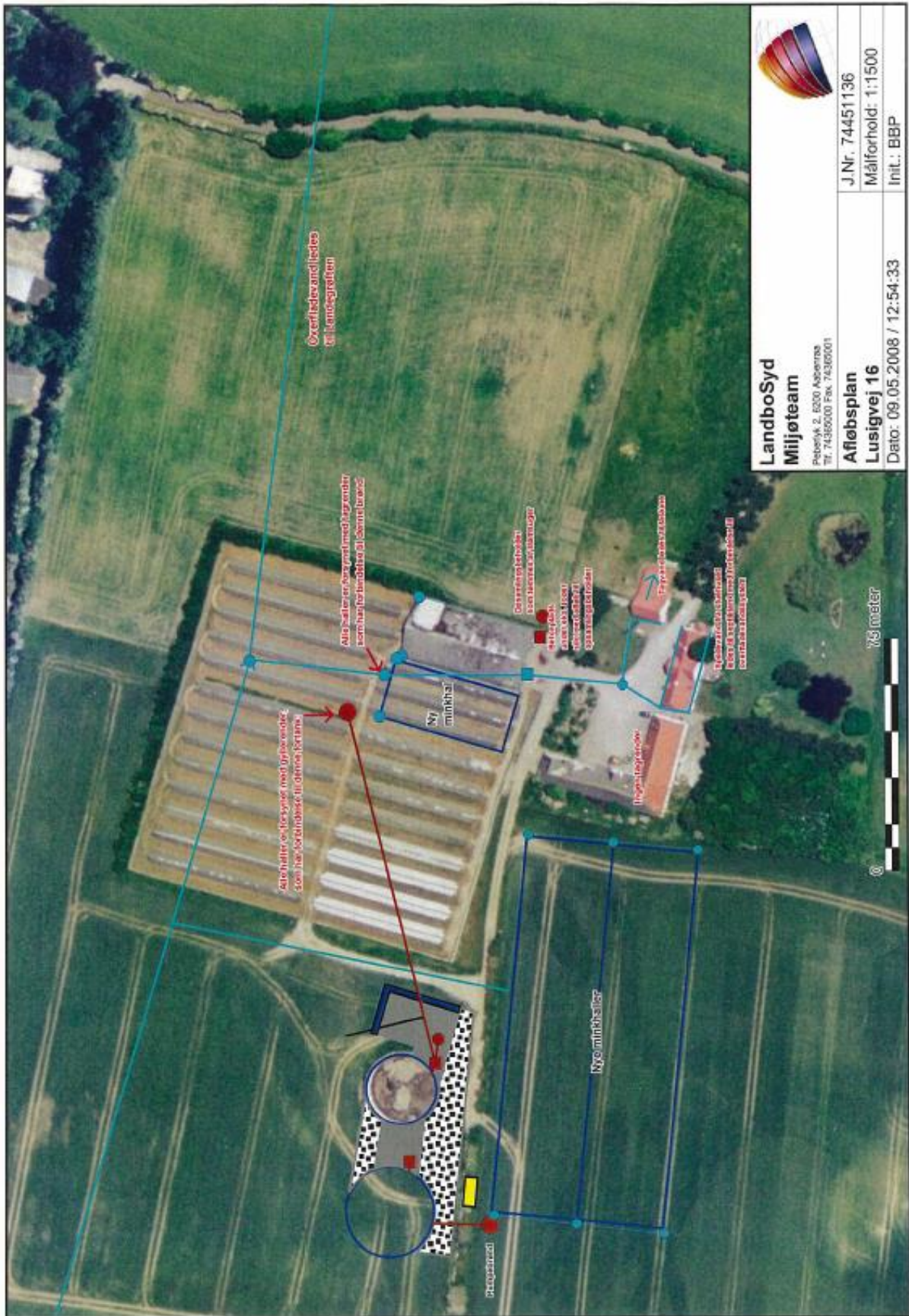
Bilag 5: Natura 2000

Journal nr.: 08/25962
 Adresse: Løgstevå 16
 Målestoksforhold: 1:15.000
 Udskriftsdato: 25.05.2009

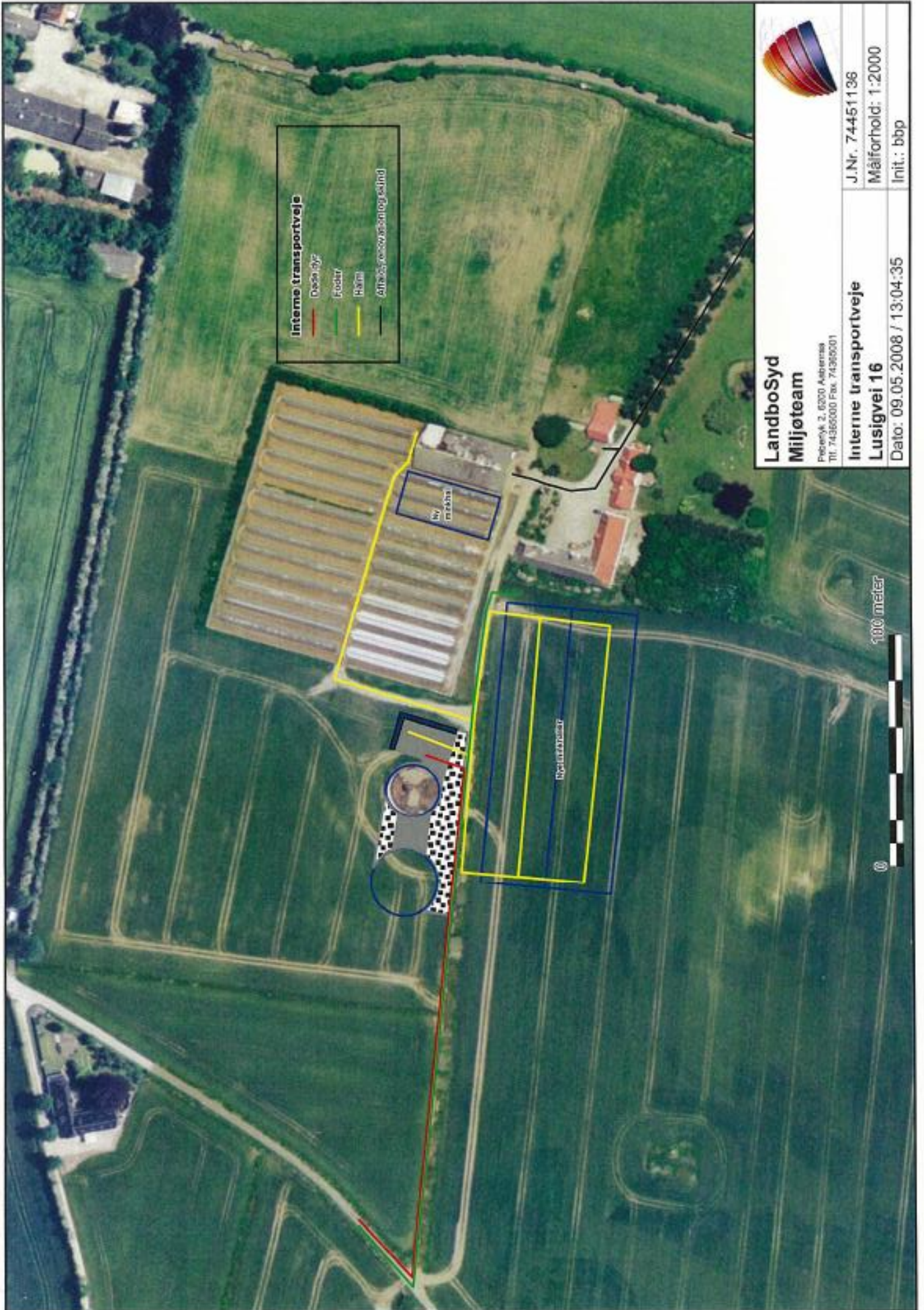
Bilag 6

Bilag 7

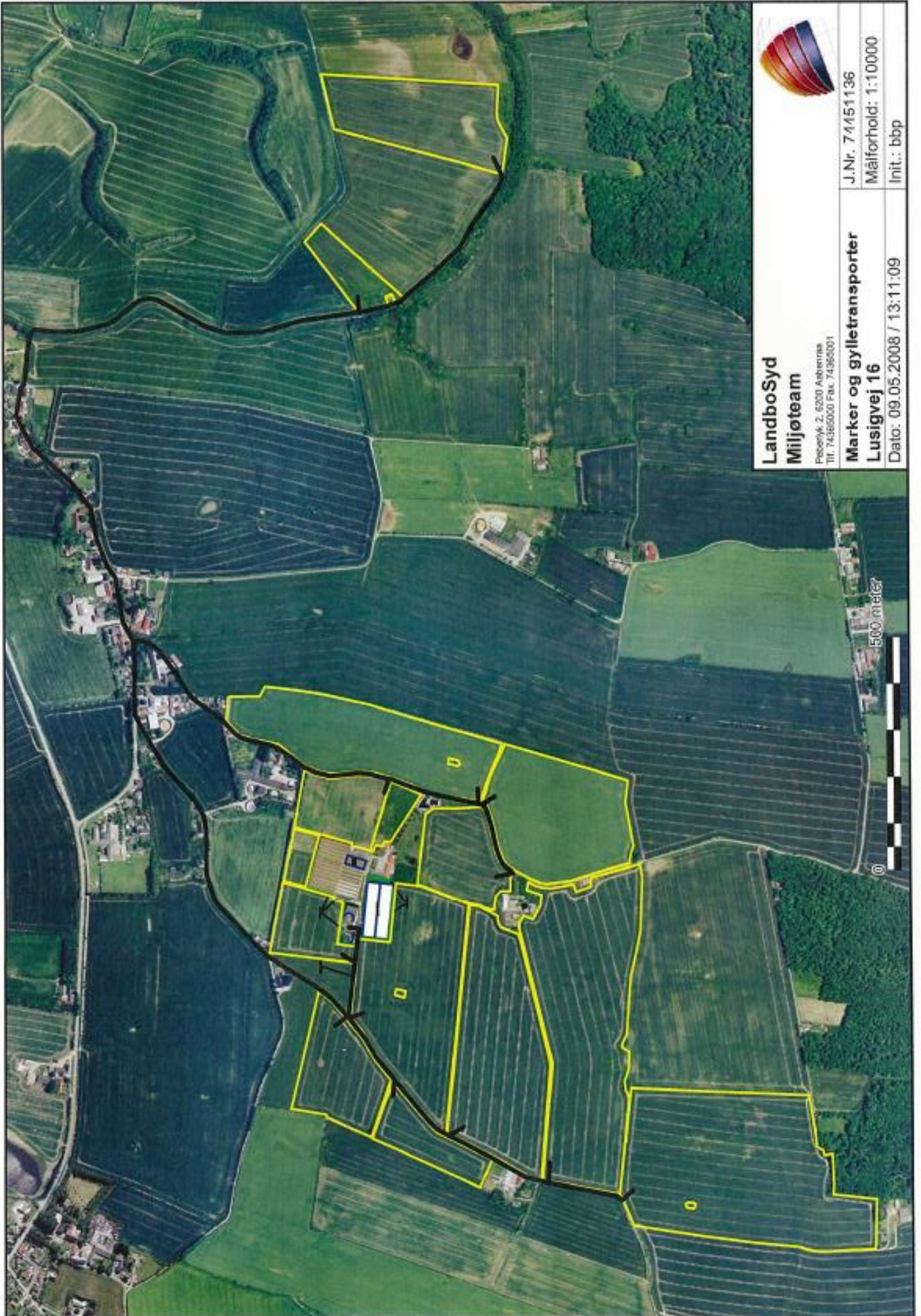

Bilag 8

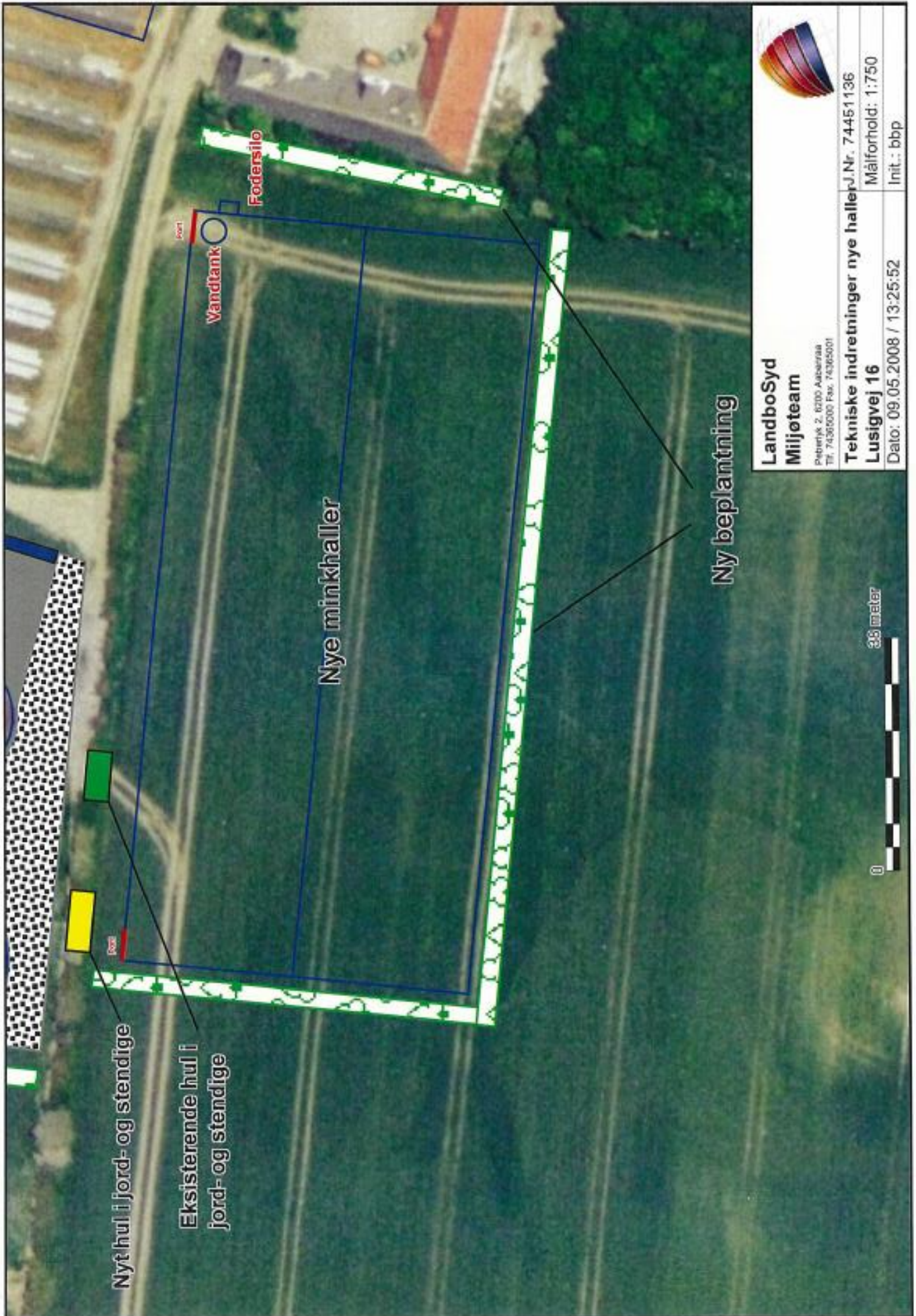

Bilag 9

Bilag 10

01-september-08
sj

Oskar Lund
Lusigvej 16
6430 Nordborg

Tilladelse til ændring af beskyttet dige på matr. nr. 3 Broballe, Oksbøl

Afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler hermed dispensation efter museumslovens § 29j, stk. 2 til at etablere en åbning på ca. 10 meter i et dige, der er beskyttet efter samme lovs § 29 a stk. 1. Diget ligger på matr. nr. 3 Broballe, Oksbøl og gennembrydningen sker som vist på kortbilaget, der er udarbejdet af LandboSyd.

Vilkår

Dispensationen gives på vilkår af, at den eksisterende gennemkørsel i diget sløjfes og at diget retableres på dette sted. Retableringen skal ske, således at diget fremstår som sammenhængende. Efterfølgende beplantes diget med de samme arter, som findes i det eksisterende hegn.

Redegørelse

Oskar Lund, Lusigvej 16, Nordborg har i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse til udvidelse af minkproduktion ansøgt Sønderborg Kommune om dispensation fra museumslovens bestemmelser om beskyttede sten- og jorddiger i § 29 a, stk. 1. Af ansøgningen fremgår det, at der på ejendommen skal opføres en ny hal. Begrundelsen for ansøgning om dispensation til at gennembyrde diget er, gennemkørslen er nødvendig for at kunne køre ind i begge ender af hallen med traktor og vogn.

Formålet med beskyttelsesbestemmelserne er at sikre de kulturhistoriske, biologiske og landskabelige interesser, der er knyttet til diger.

Kommunen kan i særlige tilfælde dispensere fra bestemmelserne, herunder når der er tale om mindre digegennembrud i forbindelse med den moderne markdrift. Sønderborg Kommune vurderer, at gennembrydning af diget på matr. nr. 3 Broballe Oksbøl falder ind under

Naturgruppen

Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg
8872 4084 T
8872 6402 F
natur@sonderborg.dk
www.sonderborg.dk

J.nr. 01.05.25
Sags nr. 08/31283

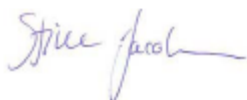
de foranstaltninger, hvortil der kan dispenseres. Desuden vurderes det, at der ved gennemskydning af diget ikke vil ske en væsentlig forringelse af digets biologiske, landskabelige og kulturelle værdi idet der stilles vilkår om, at den eksisterende gennemkørsel nedlægges.

Klagemulighed

Kommunens afgørelse kan påklages til Naturklagenævnet, jfr. vedlagte klagevejledning. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, vil kommunen give dig besked om det. Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, og den bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år. Hvis du har spørgsmål til kommunens afgørelse, er du velkommen til at kontakte mig.

2/4

Venlig hilsen

Stine Jacobsen
Telefon 8872 6642
sjac@sonderborg.dk

Kopi til:
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Andreas Andersen
Danmarks Naturfredningsforening
Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling v/ Gert Fahlberg
Friluftsrådet, v/ Mogens E. Thomsen
Haderslev Museum
Kulturarvsstyrelsen

Broballe8-9-2008

Svar på høring om miljøgodkendelse af ejendommen Lusigvej 16, 6430 Nordborg

**Ref.: Høring om miljøgodkendelse af ejendommen Lusigvej 16
, 6430 Nordborg af 15 AUG 08.**

1. Vi naboer til ejendom jf. ref. kan konstatere at produktionen ønskes udvidet fra 3150 til 4918 årstæver. Vi kan samtidig konstatere, at udvidelsen primært tænkes gennemført som tilføjelse af nye avlsbygninger i tilknytning til eksisterende. Produktionen ønskes således videreført i såvel eksisterende som nye avlsbygninger.

Det er oplyst, at de eksisterende haller kun skal bruges til unger og kun i sommerperioden.

2. Vi oplever fra eksisterende avlsbygninger varierende grader af lugtgener afhængig af vindretning, tidspunkt og vejrforhold i øvrigt.

F. eks. kan lugten være ganske udbredt (mere end 300 m) og træls en hel vindstille sommeraften, hvor duggen falder.

3. Vi kan konstatere at afstandskrav jf. bekendtgørelse om pelsdyrfarme m.v. fra ejendom jf. ref. til nabobebyggelse synes overholdt. Dog bemærker vi, at afstanden fra Pelseriet til Lusigvej 18 er mindre end 100 m.

Naboer kan samtidig konstatere at naboejendomme og huse omkranser ejendom jf. ref. til alle sider.

4. Vi er af den opfattelse at området omkring ejendom jf. ref. i vid udstrækning anvendes til rekreative formål for såvel egne beboere som turister. Således opleves på vejene Lusigvej og Spangsmosevej en del blød trafik (gående, løbende, cyklende, ridende) samt en del trafik til den nærliggende Lusigstrand.

Vi er af den opfattelse, at landbrugserhvervsinteresser i denne sag bør afvejes mod andre interesser såsom: - områdets muligheder for i fremtiden at kunne tilbyde attraktive boliger til arbejdskraft for erhverv og offentlige institutioner, - nabointeresser - turisterhvervsinteresser, - andre erhvervsinteresser, - naturinteresser m.v.

Broballe har skole, et aktivt foreningsliv og væsentlige naturinteresser, ikke mindst efter naturgenopretning af Mjels Sø. Området er i dag et attraktivt bosætningsområde, både for børnefamilier og folk der ønsker at leve tæt på naturen.

På baggrund af ovenstående forventer vi, at Kommunen redegør for konsekvensen i forhold til de ovenfor nævnte andre interesser, før der udarbejdes en miljøgodkendelse.

5. Vi er af den opfattelse, at en forværring af nuværende lugtgener vil medføre at huse og ejendomme i området reelt vil blive usælgelige med store privatøkonomiske følger for ejerne. Naboer er således af den opfattelse, at de bærer en stor del af den økonomiske risiko i forbindelse med den ansøgte udvidelse.

Vi har f. eks. hørt, at flere huse er handlet, efter at minkfarmen i Svejruløkke er udvidet. Grunden skulle efter sigende være lugtgener og flueplager.

Vi forventer, at kommunen nøje gennemgår den lugtgeneberegning, der følger med ansøgningsmaterialet og vurderer generne i forhold til herskende vindretninger for hhv sommer og vinter.

6. Da produktionen ønskes gennemført i såvel eksisterende som nye avlsbygninger, og formodningen derfor må være for at den nuværende oplevede lugtgener vil blive forøget til skade for naboer og andre interesser ønsker naboer, at kommunen tager de fornødne skridt til at sikre, at den nuværende oplevede gene ikke forværres, herunder at der vil blive taget skridt til afværgeforanstaltninger i forbindelse en eventuel konstateret forværring af de oplevede lugtgener efter anlæggets ibrugtagning.

7. Vi ønsker tilsendt udkast til miljø godkendelsen.

Lilly Teglgård, Lusigvej 22
Heine og Dorthe Hækkerup, Lusigvej 20
Bent og Kirsten Jessen, Espehøjvej 11
Kurt og Margit Paulsen, Uglebjergvej 1
H.C. Kaack, Lusigvej 18

Oskar Lund
Lusigvej 16
6430 Nordborg

HAMj nr. 4851 sb nr.
indgået den 15 DEC. 2008
Set af _____
Behov for af _____
Energis opn _____

Haderslev, den

12/12 -2008

JR.NR.

HAM 4851

(tidl. 08/2449-8.1.2)

Afslutning på udgravning af byggefelt for opførelse af to minkhaller og en gylletank ved Elkær, Oksbøl, Sønderborg Kommune.

Museum Sønderjylland har nu afsluttet udgravningen af det påtrufne aktivitetsområde og har hjemtaget et repræsentativt materiale. Det drejer sig fortrinsvis om lerkarskår, som ud fra deres form og ornamentik kan dateres til første halvdel af førromersk jernalder (500 – 200 f.Kr.).

Højningen i byggefeltets sydvestlige hjørne er nu undersøgt og det kunne konstateres, at gravhøjen sb 41 Oksbøl sogn, som skulle ligge her, må betragtes som totalt destrueret.

Minkhaller og gylletank vil herefter kunne anlægges uden risiko for at støde på væsentlige jordfaste fortidsminder, som er beskyttet af museumslovens § 27.

Bygherre skal dog være opmærksom på, at hvis der under anlægsarbejdet alligevel påtræffes jordfaste fortidsminder eller andre kulturhistoriske anlæg, skal anlægsarbejdet (jf. museumslovens § 27, lov nr. 473 af 7. juli 2001) omgående indstilles i det omfang, det berører fortidsmindet og Museum Sønderjylland adviseres.

Det kan oplyses, at skulle situationen opstå, vil bygherre **ikke** skulle udrede udgifterne til en eventuel arkæologisk undersøgelse.

Med venlig hilsen

Mus. insp.
Per Ethelberg
Museum Sønderjylland
Arkæologi - Haderslev
Dalgade 7
6100 Haderslev

Naturpunkter

<p>Naturgruppens udtalelse Lusigvej 16</p> <p>Sags nr. 08/46994</p>	<p>Vandløb</p> <ul style="list-style-type: none"> Rørlagt Åbent Vandløbstema Beskyttede vandløb <p>Padderregistrering</p> <ul style="list-style-type: none"> Løvfrø <p>Besigtigelsespunkter</p> <ul style="list-style-type: none"> Besigtigelsespunkter 300 og 1000m zoner 	<p>Nye registreringer</p> <ul style="list-style-type: none"> eng mose overdrev strandeng sø <p>Beskyttede naturtyper fra Arealinfo</p> <ul style="list-style-type: none"> Eng Hede Mose Overdrev Strandeng Sø 	<p>Kortbilag Luftfoto 2008</p> <p>Afdeling: Naturgruppen</p> <p>Sagsbehandler: Stine Jacobsen</p> <p>Dato: maj 2009</p>
---	---	---	---

0 320 Meters

Beredskabsplan (Sønderborg kommune)

Beredskabsplan

for

Lusigvej 16

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE.....	67
BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS	68
OVERLØB AF GYLLE.....	69
KEMIKALIE- OG OLIESPILD	70
STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE.....	71
STRØMSVIGT	72
TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER.....	73
BILAG A KORT OVER EJENDOMMEN.....	74
BILAG B KORT OVER RØR, DRÆN OG BRØNDE.....	75

Udarbejdet af

Oskar Lund

og

Anita Baagøe
LandboSyd

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i mappe på kontoret.

Kopi af beredskabsplanen findes i mappe i maskinhuset.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Kemikalielager (f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning, svovlsyre til forsuring)
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- Trykflasker/oplag af f.eks. F-gas, stationære F-gasbeholdere, svejseanlæg m.v.
- Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

Nærmeste telefon står i stuehus og har nr. **74 45 11 36**.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon 88 72 64 00 (Mandag - torsdag kl. 10.00 - 17.00, fredag kl. 10.00 – 15.00)
Falck	kontaktes på telefon 70 10 20 30 dag eller nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon 112 dag og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon 70 11 07 07 kl. 16.00 - 08.00 og lørdag, søn- og helligdage hele døgnet
Tandlægevagt	kontaktes på telefon 76 35 40 74 lørdage, søndage og helligdage
Landbocenteret	kontaktes på telefon 74 36 50 00
Dyrlæge	kontaktes på telefon 74 47 23 00
Foderstofforretning	kontaktes på telefon 75 85 22 22
Elektriker	kontaktes på telefon 74 45 01 52
VVS	kontaktes på telefon 74 45 05 65
Columbus vandforsyning til mink	kontaktes på telefon 75 31 03 11

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – **RING 112** – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra

Hvad er der sket og at det er en gårdbrand

Er der tilskadekomne – hvor mange

Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejeren, **Oskar Lund** på tlf. **29 46 63 67**

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskort.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlevér denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed

Hvor det brænder

Brandens omfang

Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan afhjælpe situationen:

Pulverslukkere i maskinhus ved olietank, ved hesteboksene, i mejetærskeren og i de nye minkstalde i hver ende af stalden.

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – **RING 112**

Oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, **Oskar Lund** på tlf. **29 46 63 67**

Kontakt **miljømyndighederne** på tlf. **88 72 64 00**

Åben straks forbeholder på påfyldningspladsen ved den gamle gyllebeholder. Så kan gyllen løbe tilbage i gyllebeholder.

De to regnvandsbrønde ved de eksisterende stalde er begge lukket til, så de ikke kan forurenes udefra.

Forsøg opdæmning ned ad markvej mod det kommende regnvandsbassin, som ligger øst for de nye stalde.

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle.

Alt regnvand løber til Landegrøften og derfra videre til Mjels Sø. Der er ingen dambrug i forbindelse med vandløb.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie – **RING 112** – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, **Oskar Lund** på tlf. **29 46 63 67**.

Kontakt **miljømyndighederne** på tlf. **88 72 64 00**.

Olietanke og kemikalier står på fast bund uden afløb. Olie står i en bakke med savsmuld.

De to regnvandsbrønde ved de eksisterende stalde er begge lukket til, så de ikke kan forurennes udefra.

Ved et stort uheld, forsøg at opdæmme mod regnvandsbassin, som ligger øst for de nye stalde.

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Sække med spåner som står opbevaret i maskinhuset.

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbyrder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

Hovedhane sidder i brønd lige syd for maskinhuset, på græsplænen.

I stuehuset sidder en stophane ved varmvandsbeholderen.

I den nye stald vil der være en stophane ved olietanken.

Elektricitet

Hovedafbryder sidder i stuehuset ved eltavlen

El-tavle sidder i fyrrum, i nordlige ende af maskinhus, ved værksted og i pelseri. I den nye stald vil der sidde en eltavle ved olietanken.

Nye ampere sikringer opbevares i skab ved eltavlerne. Der benyttes i høj grad automatsikringer.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurdér om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over 2 timer, ring til elektriker (eller Syd Energi) og forhør om varigheden af udfaldet.

Telefon nr. 74 45 01 52

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon, således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

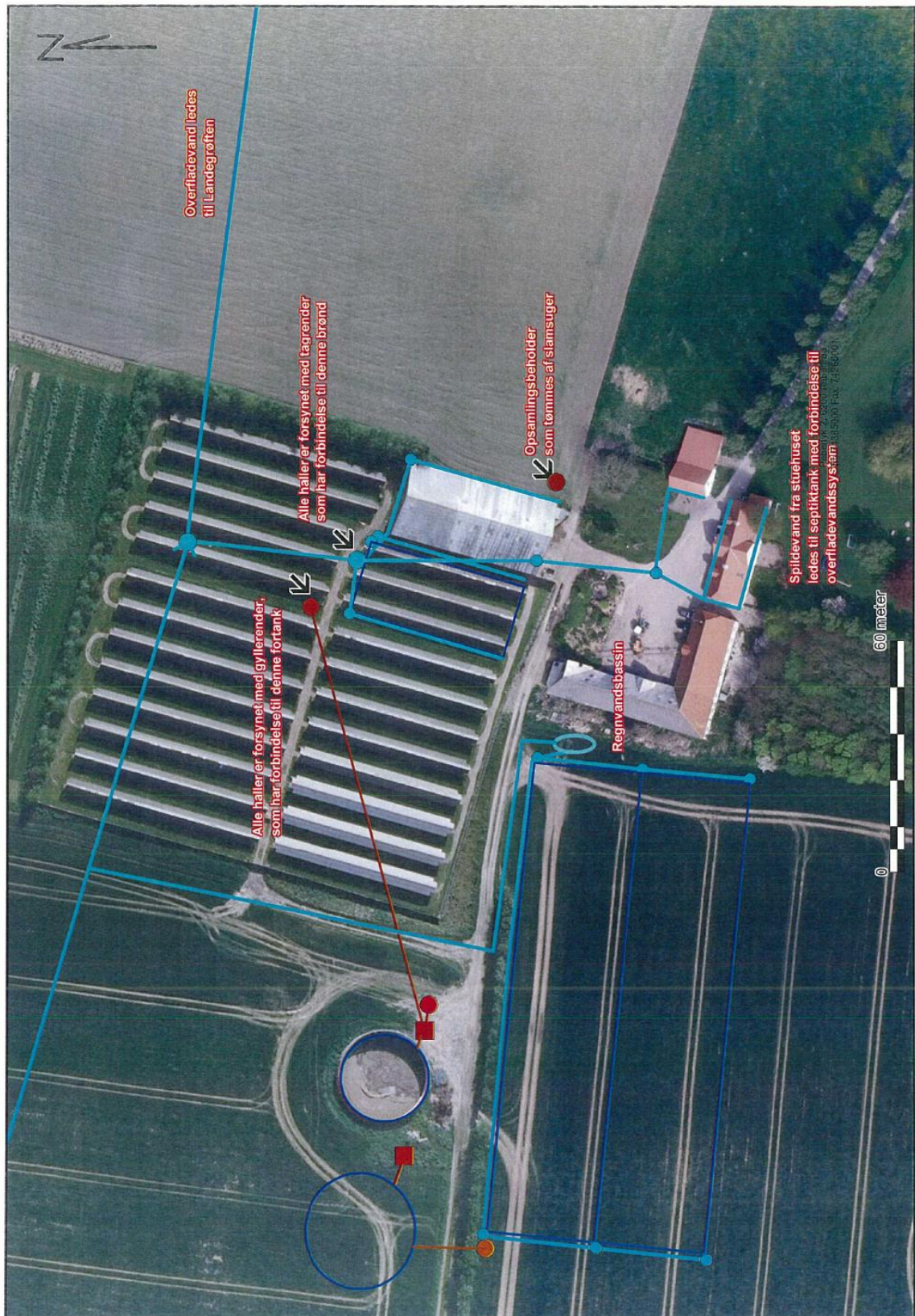
Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

BILAG A Kort over ejendommen

BILAG B Kort over rør, dræn og brønde

22-09-2009

09/48430

Oscar Lund
Lusigvej 16
6430 Nordborg

Landzonetilladelse til etablering af et vandhul, matr.nr. 03 Broballe, Oksbøl, Lusigvej 16, 6430 Nordborg.

Afgørelse

Sønderborg Kommune giver herved tilladelse efter § 35, stk. 1, i lov om planlægning til som ansøgt at etablere et vandhul beliggende Lusigvej 16 på matr. nr. 03 Broballe, Oksbøl, 6430 Nordborg.

Tilladelsen gives på vilkår af:

- Vandhullet etableres med et vandspejl på 150 m²
- Vandhullet skal have en maksimal dybde på 1,5 m.
- Vandhullet skal etableres så det på størstedelen af bredden får fladt anlæg, 1:5 (et fald på 20 cm pr. meter) og med bredder, der er bugtede og afrundede.
- Der etableres en ca. 1 m bred vold mod skellet til matr. nr. 44 Broballe, Oksbøl. Højden af volden skal være den samme, som højden af den vold, der er i haven på matr. nr. 44 Broballe, Oksbøl. Den samlede afstand fra vandhullet til matr. nr. 44 Broballe, Oksbøl skal være ca. 3 meter.
- Vandhullet skal være vandfyldt, men må gerne udtørre ca. hvert 3. år
- Der må ikke udsættes fugle, fisk eller krebs i eller ved vandhullet. Der må heller ikke fodres.
- Der må ikke opsættes redehuse, hegn eller lignende ved vandhullet.
- Vandhullet må ikke have øer.
- Vandhullet må ikke have tilløb eller afløb.
- Vandhullet skal etableres, når udvidelsen af dyreholdet på Lusigvej 16 påbegyndes.
- Opgravet materiale udjævnes på arealer som ikke er beskyttet under Naturbeskyttelseslovens §3, i et lag på maksimalt 20 cm..
- Der udlægges en 5 m. dyrkningsfri bræmme omkring vandhullet mod den dyrkede mark.

Sønderborg Kommune
Planlægning
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg
T 8872 6400
F 8872 6402
post@sonderborg.dk
www.sonderborg.dk

Tilladelsen offentliggøres i Sønderborg Ugeavis i uge 40, onsdag den 30. september 2009. Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, jf. vedlagte klagevejledning.

Tilladelsen bortfalder, hvis de ikke er udnyttet senest 3 år efter, at den er meddelt.

Begrundelse

Sønderborg Kommune vurderer, at vandhullet vil falde naturligt ind i landskabet og vil understøtte de planlægningsinteresser i området. Naturmæssige hensyn varetages ved de stillede vilkår. På denne baggrund gives der tilladelse til ansøgte.

Redegørelse

Kommunen har den 5. august 2009 modtaget ansøgning af Oskar Lund, Lusigvej 16, 6430 Nordborg om tilladelse til at etablere et vandhul på matr. nr. 3 Broballe, Oksbøl.

Der er ved tidligere lejlighed registreret forekomst af løvfrø flere steder inden for 1000 m fra ejendommen. Løvfrø er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, en liste over særligt beskyttede arter. En myndighed kan ikke give tilladelse, dispensationer eller godkendelser, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV arter.

Oskar Lund har ansøgt om godkendelse efter husdyrbrugsloven. Naturafdelingen har vurderet, at gennemførelsen af projektet kan forringe levevilkårene for Løvfrø fordi der vil ske en øget forurening af dens levesteder som følge af den øgede udledning af ammoniak fra staldanlægget. Habitatdirektivet åbner mulighed for, at der alligevel kan gives tilladelse til projektet, hvis det vurderes, at det samlet set ikke vil forringe levevilkårene for den særligt beskyttede art. Derfor stilles der i godkendelsen af husdyrbruget vilkår om, at der etableres et nyt vandhul for at kompensere for den øgede forurening. Med disse vilkår vurderer Naturafdelingen, at projektet samlet set ikke vil have negativ indvirkning på Løvfrøens levesteder.

Det er oplyst, vandhullet ønskes etableret med et vandspejl på ca. 150 m².

Ændret varig arealanvendelse kræver tilladelse efter § 35, stk. 1, i lov om planlægning. Kommunen kan først give tilladelse, når der er forløbet 2 uger efter, at naboer er orienteret om ansøgningen, jf. lovens § 35, stk. 4 og 5. Naboen har haft bemærkninger om jordvold, dyrkningsfri bræmme mm, hvilke er blevet imødeset i vilkår til tilladelsen.

Landzonebestemmelserne skal virke for kommune- og regionplanlægningen.

I regionplan 2005 ligger ansøgte matr.nr. i et område, som er udpeget som uforstyrret landskab og som værdifuldt kystlandskab.

Ansøgte strider ikke med retningslinierne for disse udpegede områder.

Landskabeligt set, vurderer kommunen at etablering af vandhullet vil falde naturligt ind i landskabet.

Sønderborg Kommune vurderer, at det nyetablerede vandhul vil falde naturligt ind i landskabet og vil understøtte de planlægningsinteresser i området. Naturmæssige hensyn varetages ved de stillede vilkår. På denne baggrund gives der tilladelse til ansøgte.

Øvrige forhold

Naturbeskyttelseslovens § 3

Overskudsjord må ikke ligges på arealer, der er beskyttet under § 3, i lov om naturbeskyttelse.

Miljø

Hvis der under jordarbejder konstateres en forurening af jorde, skal Sønderborg Kommune underrettes, jf. § 70 i lov nr. 370 af 2. juni 1999 om jordforurening.

Lov om vandløb § 6 og § 17

Det kræver tilladelse fra kommunen, hvis man ændrer dræn, grøfter med videre. Det kræver også tilladelse fra kommunen, hvis man ændrer vandets naturlige afløb fra højere liggende ejendomme.

Museum Sønderjylland

Hvis der sker arkæologiske fund ved anlægsarbejder, skal I/du henvende jer/dig til Museum Sønderjylland, Haderslev Museum, Dalgade 7, 6100 Haderslev, (planer@museum-sonderjylland.dk).

Klagevejledning

Kommunens afgørelse kan inden 4 uger fra offentliggørelsen ankes til Naturklagenævnet.

Afgørelsen efter § 35, stk. 1, i lov om planlægning kan påklages til Naturklagenævnet efter reglerne i planlovens § 58, stk. 1, nr. 1.

Klageberettigede er enhver med retlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er endvidere landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen på betingelse af

1. at foreningen eller organisationen har vedtægter og love, som dokumenterer dens formål, og
2. at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Klagen stiles til Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV.

Klagen skal indsendes til Sønderborg Kommune, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg. Kommunen videresender klagen til Naturklagenævnet med de bemærkninger, klagen giver anledning til, og vedlægger sagens akter. Du vil modtage kopi af Kommunens brev til Naturklagenævnet.

Klagen skal være modtaget inden 4 uger efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Rettidig klage har den virkning, at tilladelsen ikke må udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af din klage, at du indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende dig en opkrævning på gebyret, når Nævnet har modtaget klagen fra Kommunen. Naturklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Vejledningen om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside, www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis du får helt eller delvis medhold i din klage.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Hvis De ikke umiddelbart efter klageperiodens udløb har modtaget besked fra Sønderborg Kommune om, at der er klaget over afgørelsen, kan tilladelsen udnyttes.

Hvis du har spørgsmål til afgørelsen, er du velkommen til at kontakte mig.

Venlig hilsen

Mette Zippora Leth Schmidt

Planafdelingen
direkte T 8872 6641
mzan@sonderborg.dk

Kopi til via email:

Danmarks Naturfredningsforening, mail: dn@dn.dk

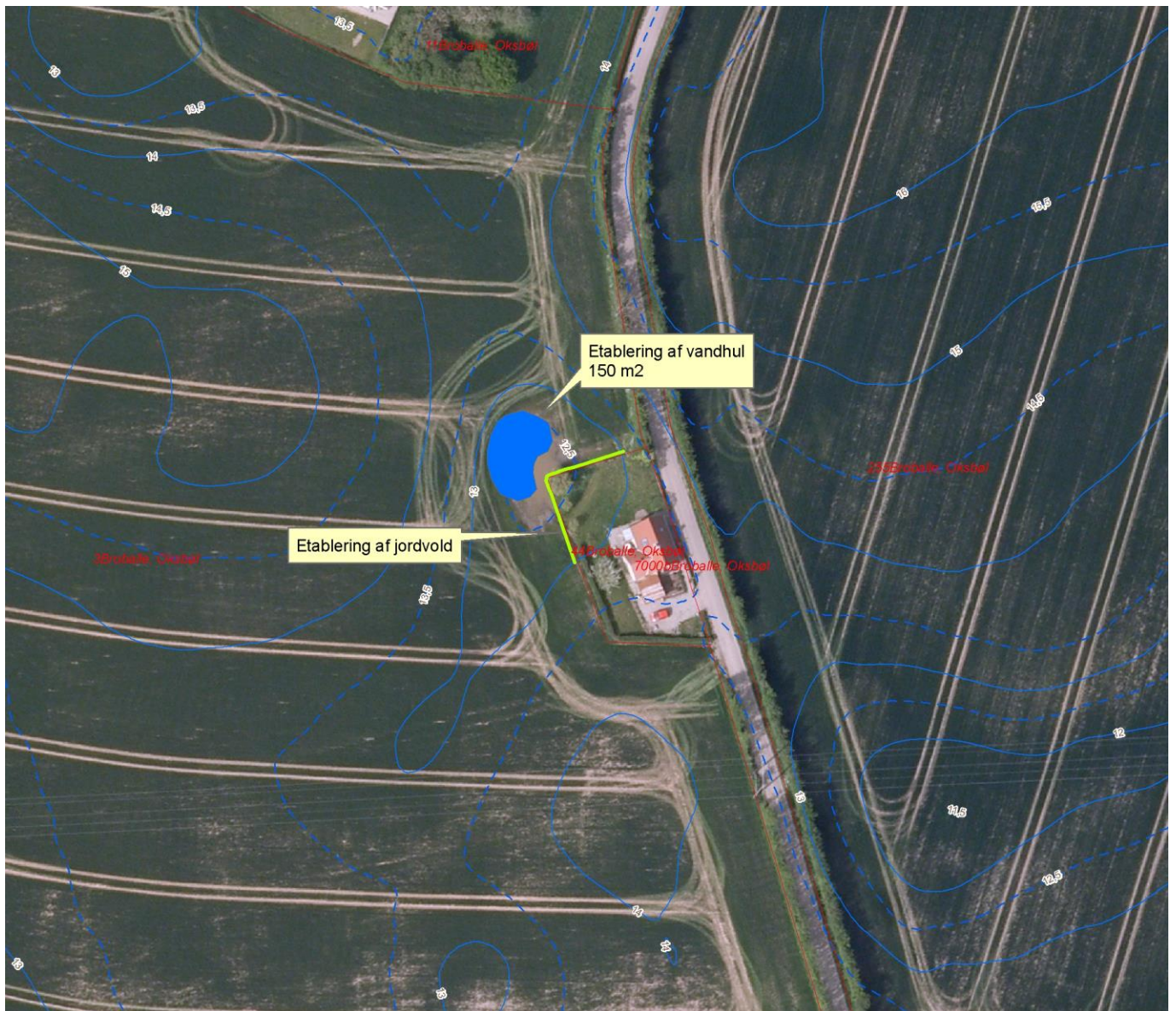
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, mail: a-andersen@mail.dk

Friluftsrådet, mail: ecmatzen@privat.dk

Naturafdelingen, mail: Stine Jacobsen

Landbrugsafdelingen, mail: Helle D. Pedersen

Placering af nyt vandhul og vold

11-09 -09

Oskar Lund
Lusigvej 16
6430 Nordborg

Dispensation til oprensning af vandhuller, matr. nr. 3 Broballe, Oksbøl i Sønderborg Kommune

Afgørelse

Sønderborg Kommune dispenserer hermed til oprensning af to vandhuller på matr. nr. 3 Broballe, Oksbøl, se vedlagte kortbilag.

Kommunen dispenserer i medfør af § 3, stk. 1, jf. § 65, stk. 3 i Lov om naturbeskyttelse, lovbekendtgørelse nr. 1042/2008.

Tilladelsen gives på vilkår af:

- Vandhullerne oprenses så de på størstedelen af bredden får fladt anlæg, 1:5 (et fald på 20 cm pr. meter) og med bredder, der er bugtede og afrundede.
- Der må ikke udsættes fugle, fisk eller krebs i eller ved vandhullerne. Der må heller ikke fodres.
- Der må ikke opsættes redhuse, hegn eller lignende ved vandhullerne.
- Vandhullerne må ikke have øer.
- Vandhullerne må ikke have tilløb eller afløb.
- Oprensningen skal ske når udvidelsen af husdyrholdet på Lusigvej 16 påbegyndes.
- Oprensningen skal ske i perioden fra 15. september til 1. april.
- Oprensede materiale skal fjernes fra arealer i umiddelbar nærhed af vandhullerne og udjævnes på arealer som ikke er beskyttet under Naturbeskyttelseslovens §3, i et lag på maksimalt 20 cm..
- Der udlægges 5 m. dyrkningsfrie bræmmer omkring vandhullerne.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, jf. vedlagte klagevejledning. Dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 3 år efter, at de er meddelt.

Sønderborg Kommune

Naturgruppen
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg
T 8872 6400
F 8872 6402
post@sonderborg.dk
www.sonderborg.dk

Sags nr. 09/55840
Sagsbehandler: SJ
KS: BKR

Redegørelse

Kommunen har den 5. august 2009 modtaget ansøgning af Oskar Lund, Lusigvej 16, 6430 Nordborg om dispensation til at oprense to vandhuller på matr. nr. 3 Broballe, Oksbøl.

Der er ved tidligere lejlighed registreret forekomst af løvfrø flere steder inden for 1000 m fra ejendommen. Løvfrø er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, en liste over særligt beskyttede arter. En myndighed kan ikke give tilladelse, dispensationer eller godkendelser, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV arter.

Oskar Lund har ansøgt om godkendelse efter husdyrbrugsloven. Naturafdelingen har vurderet, at gennemførelsen af projektet kan forringe levevilkårene for Løvfrø fordi der vil ske en øget forurening af dens levesteder som følge af den øgede afdampning af ammoniak fra staldanlægget. Habitatdirektivet åbner mulighed for, at der alligevel kan gives tilladelse til projektet, hvis det vurderes, at det samlet set ikke vil forringe levevilkårene for den særligt beskyttede art. Derfor stilles der i godkendelsen af husdyrbruget vilkår om, at der etableres et nyt vandhul for at kompensere for den øgede forurening. Desuden stilles der vilkår om, at yderligere to vandhuller oprenses. Med disse vilkår vurderer Naturafdelingen, at projektet samlet set ikke vil have negativ indvirkning på Løvfrøens levesteder.

Oprensning af beskyttede vandhuller kræver en forudgående dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Bestemmelsen er et forbud mod tilstandsændringer af beskyttet natur. Kommunen kan dispensere fra bestemmelsen, når formålet derved ikke tilsidesættes.

Kommunen vurderer, at oprensningen af vandhullerne vil forbedre vandhullernes tilstand og ikke stride mod beskyttelsens formål. Desuden vil oprensningen gavne området bestand af Løvfrø.

Baggrunden for de stillede vilkår er at sikre, at oprensningen sker på en for naturen hensigtsmæssig måde.

Klagefrist og andre bestemmelser

Der er en frist for klage på fire uger og dispensationen må ikke udnyttes før fristen er udløbet. Hvis nogen klager, vil Sønderborg Kommune give dig besked om det. Jeg vedlægger en vejledning om hvordan man klager.

Dispensationen falder bort, hvis ingen har brugt den inden tre år efter du fik den.

Hvis man finder fortidsminder under anlægsarbejdet, skal man straks stoppe arbejdet og ringe til Museum Sønderjylland 7352 3360. Herefter bestemmer museet hvad der skal ske.

Hvis man finder forurenede jord eller andet forurenede materiale, f.eks. affald eller emballage fra kemikalier og pesticider, skal man standse arbejdet og meddele det til kommunen.

Hvis du har spørgsmål er du velkommen til at kontakte mig.

Venlig hilsen

Stine Jacobsen
Sønderborg Kommune
Naturgruppen
Telefon 8872 6642
sjac@sonderborg.dk

Vedlagt: Kortbilag
Klagevejledning

Kopi via mail til:

- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6440 Augustenborg
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V
- Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling v/Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg
- Fælleslandboforeningen for Nordslesvig, Landbrugscentret, Billundvej 3, 6500 Vojens, att. Helge Petersen
- Sønderjysk Familielandbrug, Guldager 2, 6240 Løgumkloster
- Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
- Friluftsrådet, v/ Carsten C. Matzen, Spurvevænget 17, 6400 Sønderborg
- Dansk Botanisk Forening
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, st., 7100 Vejle

Mail-adresser:

a-andersen@mail.dk

dn@dn.dk

natur@dof.dk

soenderborg@dof.dk

hp@slf.dk

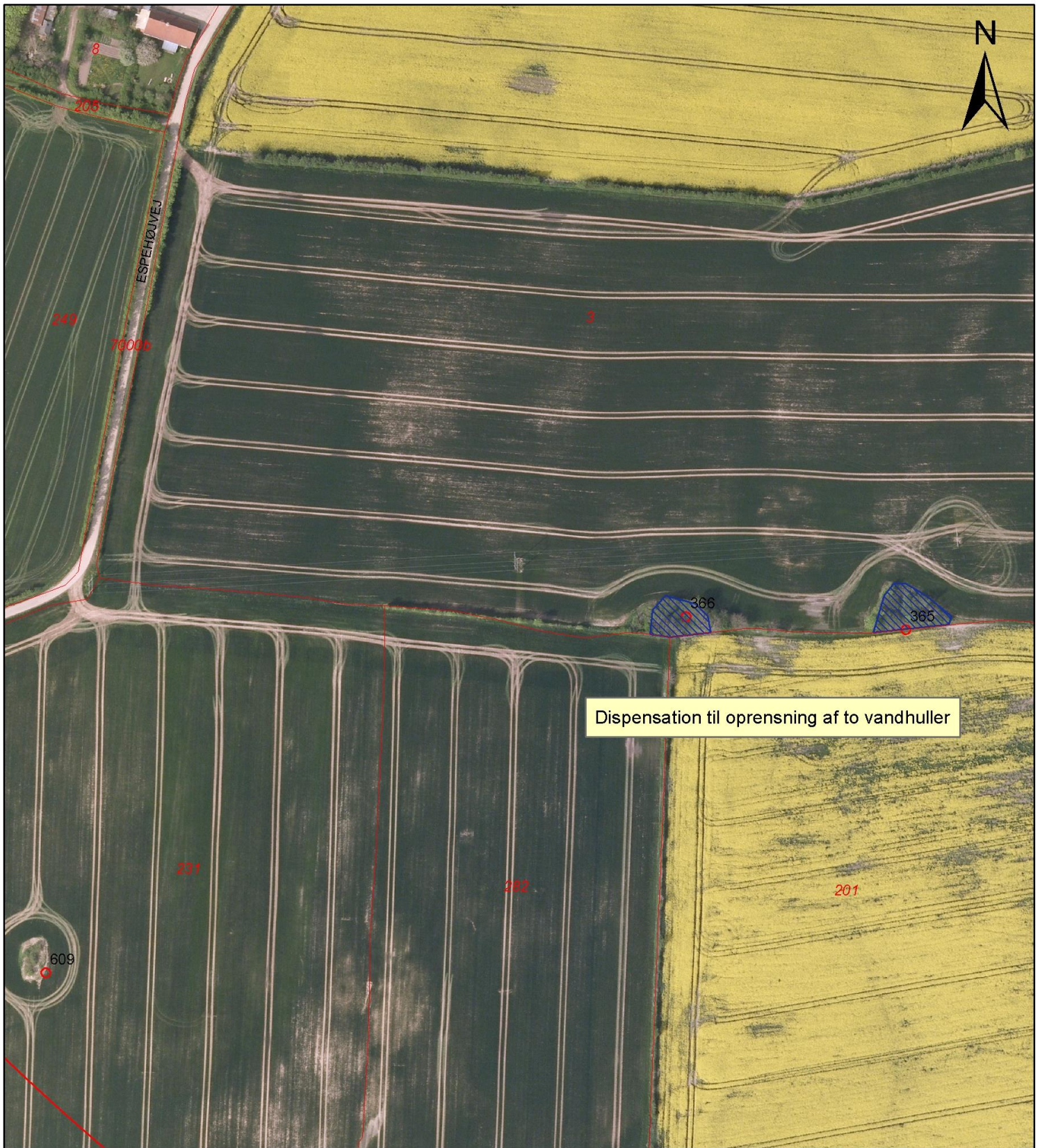
dsh@dsh.dk

sns@sns.dk

ecmatzen@privat.dk

perh@bot.ku.dk

jkt@sportsfiskerforbundet.dk

Oprensning af vandhuller
 Matr. nr. 3 Broballe, Oksbøl

Sags nr.: 55840

Matrikel	
	Matrikel
Beskyttede naturtyper	
	Eng
	Hede
	Mose
	Overdrev
	Strandeng
	Sø

Kortbilag
 Luftfoto 2008

Afdeling
 Naturafdelingen

Sagsbehandler:
 Stine Jacobsen

Dato: september
 2009

0 15 Meters

Klagevejledning

Naturbeskyttelsesloven (Lov om naturbeskyttelse)

Afgørelser truffet af Sønderborg Kommune i henhold til lov om naturbeskyttelse (lovbekendtgørelse nr. 1042 af 20. oktober 2008) i medfør af § 78 påklages til Naturklagenævnet.

1. Afgørelser kan påklages til Naturklagenævnet af:
  - adressaten for afgørelsen,
  - ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
  - offentlige myndigheder,
  - enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.
  - lokale foreninger og organisationer som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
  - landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
  - landsdækkende foreninger og organisationer som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
2. Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.
3. En tilladelse må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Er der klaget rettidigt, må tilladelsen ikke udnyttes medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
4. En evt. klage skal være skriftlig og sendes til:
Sønderborg Kommune, Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg, att. Naturgruppen
der videresender klagen samt det materiale, der ligger til grund for sagens bedømmelse til:
Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV
5. Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret når nævnet har modtaget klagen fra Sønderborg Kommune. Af opkrævningen fremgår en betalingsdato som sætter en frist på 14 dage for indbetaling. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk. Gebyret tilbagebetales hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.
6. Hvis afgørelsen bliver påklaget, vil Kommunen underrette herom.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt eller offentliggjort (NBL § 88, stk. 1). Hvis De ønsker at indbringe Naturklagenævnets afgørelse for domstolene, skal dette ligeledes ske senest 6 måneder efter den endelige afgørelse.

Bilag 18

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Herunder er nævnt en række af de gældende vejledninger og lovgrundlag:

Lov nr. 1572 af 20/12/06 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22/12/2006 om miljøbeskyttelse

Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24/09/2009 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 648 af 18/06/2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Historisk)

Bekendtgørelse nr. 294 af 31/03/2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Gældende)

Bekendtgørelse nr. 294 af 31/03/2009 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bekendtgørelse nr. 1152 af 23/11/2006 om husdyrhold og arealkrav m.v.

Bekendtgørelse nr. 439 af 11/05/2007 om opbevaring af døde dyr med senere ændringer

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 533 af 18/06/2003 om bekæmpelsesmidler med senere ændringer

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1517 af 14/12/2006 om miljøregulering af visse aktiviteter

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1634 af 13/12/2006 om affald (Affaldsbekendtgørelsen)

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 724 af 01/07/2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen)

Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

Regulativ for farligt affald i Sønderborg Kommune

Regulativ og forskrift for klinisk risikoaffald og andet farligt affald fra sundhedssektoren

Regionplan for Sønderjyllands Amt 2005-2016

Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr i 2003 (<http://www.dpil.dk/dpil2005/HTML/flueretn.htm>)